

SLOVENSKI VEŠTEK

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin 1

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VEŠTEK, Tarviserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 LJUBLJANA

**CELOVEC
SREDA
19. SEPT.
1990**

Letnik XLV.
Štev. 56 (2571)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

**Prijave k dvojezičnemu pouku
možne do 21. septembra!**

Te dni imajo starši na dvojezičnem ozemlju še možnost, da prijavijo svoje/ga otroka/e k dvojezičnemu pouku. Če se boste odločili za prijavo, boste s tem koristili svojemu otroku, ker mu boste odprli vrata v dve kulturi, mu z znanjem dveh jezikov nudili več poklicnih možnosti, mu olajšali učenje drugih (tujih) jezikov.

Zavedajte se vaše odgovornosti za bodočnost otrok/a in ga/ jih prijavite k dvojezičnemu pouku!

**„Solidarnost,
ki spodbuja!“**

Tatjana Messner in Rosina Fasching sta po petdnevni gladovni stavki na tiskovni konferenci poudarili, da ju je solidarnost demokratične Koroške, Avstrije sosednjih dežel spodbujala v prizadevanju za dosego ustavno zajamčenih pravic. „Protest ni bil zamanj. Koroška politika se je s preprečitvijo šole v mednarodni javnosti onemogočila, k sreči obstaja tudi še druga Koroška!“

**Danes
ženska stran**

Vas zanima, kako gre slovenskim ženskam? Ali so diskriminirane v dvojni meri – kot ženske in kot Slovenke? Kako (pre)živijo ženske v slovenskih strukturah? Na vprašanja okrog teh tem so nam odgovorile štiri ženske. Nas pa zanima, kakšne odgovore imate na vprašanja, ki smo jih zastavili vam, naše bralke. Se strinjate z odgovori? Se počutite odgovorne za obstoj naroda (z vzgojo otrok)?

**„Pravice si ne damo odkupiti,
boj za javno šolo gre naprej!“**

Po izrecnem nasvetu zdravnikov sta pretekli petek v celovški deželni bolnici obe materi prekinili gladovno stavko za takojšnjo ustanovitev javne ljudske šole v Celovcu. Tatjana Messner in Rosina Fasching sta z dramatično akcijo pet celih dni opozarjali koroško, avstrijsko in mednarodno javnost na nestrpno, nečloveško ravnanje koroških politikov s pripadniki slovenske narodnostne skupnosti in pri tem doživeli množično podporo demokratičnega tabora v tu- in ino-

zemstvu (Preberite tudi strani 3 in 4). Na tiskovni konferenci po končani stavki, priredila sta jo Inicijativa staršev za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu ter Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, sta obe materi povedali, da sta sicer telesno, ne pa moralno oslABLJENI. Tako Tatjana Messner kot tudi Rosina Fasching sta poudarili, da jima daje skoraj nepopisna solidarnost pogum za nadaljevanje boja za ustanovitev javne dvojezične šole s šolskim

letom 1991/92 ter da se bodo akcije za uresničitev tega cilja začele takoj. Tako obe materi kot tudi Tatjanin mož dr. Jože Messner in tajnik ZSO dr. Marjan Sturm so na tiskovni konferenci poudarili, da pomeni preprečitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu ponižanje ustavnega sodišča ter da se je s tem Haiderjeva politika oblasti sama demaskirala pred vso nacionalno in mednarodno javnostjo. SPÖ in ÖVP pa da sta „talca nemškega nacionalizma“. Potrjen

pa da je bil tudi tristrankarski pakt, saj sta tako Hawličkova na Dunaju kot tudi Ambrozy na Koroškem kapitulirala pred Haiderjem. Ostro obsojeno pa je bilo na tiskovni konferenci tudi vmešavanje državnega poslanca Karla Smolleja, ki stavkajoči materi niti ni obiskal ter se z njima tudi ni solidariziral – tako Messner kot Fasching nista prejeli nobenega telegrama ali izjave. Podprl pa je osem mesecev star Haiderjev in Reinprech- (dalje na 2. strani)

**Blokada bo
še ostala**

Na rozalskem žegnanju so Globašani zvedeli, da namerava vojska postaviti tankovske zapreke ob cesti na Hemo. Akcijski komite je nato v ponedeljek zjutraj izvedel protestno blokado te ceste. Kot se je potem zvedelo od vojaščin, vidnih zaprek ne bo, pač pa mislijo položiti dve cevi, s pomočjo katerih bi cesto lahko razstrelili. Vojaščina se noče odzvati povabilu domačinov, da bi diskutirali o tem, če obstaja potreba po namestitvi min, posebno še v okolju, ki je pod zaščito. Zato bodo Globašani z blokado ceste na Hemo še nadaljevali.

**Srečanje
bivših
pregnancev**

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela

**v nedeljo, 23.9.
ob 14. uri v
kulturnem domu
v Sentprimozu**

svoj redni občni zbor, ki bo po dolgi tradiciji tudi letos povezan z družabnim srečanjem bivših pregnancev, njihovih družin ter znancev in prijateljev. Srečanje bivših pregnancev bodo s kulturnim programom obogatili domači prosvetalsi.

Vsi prisrčno vabljeni!

Informacijska ofenziva ZSO

Pretekli petek so se sestali glavni odbori Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, ki so obravnavali aktualna narodnopolitična vprašanja - Koordinacijski odbor, odnosi med slovensko vlado in ZSO, volitve 7. oktobra 1990.

Po temeljiti razpravi so odbori ZSO sprejeli naslednje sklepe:

1. Koordinacijski odbor: ZSO je slej ko prej prepričana, da naj Koordinacijski odbor deluje edinole na podlagi skupno dogovorjenega programa. Načelo odločanja v takem forumu, ki združuje različne politične tabore, ne more biti preglasovanje. ZSO vztraja na svojem predlogu o poslovniku, ki jasno definira, katera vprašanja se sklepajo z dvotretjinsko in katera z navadno večino.

Koordinacijski odbor NSKS, od vsega začetka enostransko zaseden, ni sprejel predloga ZSO, da naj bi se o pomembnih vprašanjih odločalo s kvalificirano večino. Zato se ZSO v tak forum ne bo vključila, dokler ne bo rešeno vprašanje poslovnika.

2. slovenska vlada o vprašanju Koordinacijskega odbora in ostalih vprašanjih narodne politike na Koroškem ni zadostno obveščena. Zato bo ZSO v naslednjih tednih vodila razgovore s predstavniki vseh strank in komisijo za mednarodno sodelovanje v slovenski skupščini. ZSO želi razgovor s predsednikom slovenske vlade.

3. Dejstvo, da sta se v ta enostranski Koordinacijski odbor NSKS vključila tudi

Klub slovenskih občinskih odbornikov ter Skupnost južnokoroških kmetov, ki imata med svojimi volilci tudi take, ki so v narodnopolitičnih vprašanjih blizu ZSO, bi lahko imelo posledice pri naslednjih volitvah. Zato ZSO poziva KSOO in SJK, da taka politika ni v smislu široke komunalnopolitične platforme. ZSO bo v tej zadevi vodila razgovore z volilci in mandatarji občinskih list oz. mandatarjema SJK.

Župan bo odstopil

ŠKOFIČE. - Župan Paul Skant (SPÖ) je obupal zaradi težav v svoji frakciji in bo odstopil. Samo 14 mesecev je stal na čelu občine, njegov naslednik bo po vsej verjetnosti Walter Isopp.

4. Volilni razglas ZSO za naslednje državnozborske volitve bo objavljen v naslednji številki Slovenskega vestnika.

**Od 12. do 14.
oktobra 1990:
Vestnikov hit**

Zaradi velikega zanimanja za Vestnikov hit 1990 Vas že zdaj prosimo za čimprejšnjo prijavo, da bomo lahko vsem omogočili udeležbo na našem potovanju. Prijave prejema uredništvo Slovenskega vestnika po telefonski številki (0463) 51-43-00-30/34 oz. pismeno na naslov Slovenski vestnik, uredništvo, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec.

Boj za šolo se nadaljuje

(Nadaljevanje s 1. strani)
tov predlog, po katerem naj bi na javno dvojezično šolo prijavljeni otroci kot „vmesno rešitev“ obiskovali privatno konfesionalno ljudsko šolo Mohorjeve, pri čemer bi ministrstvo prevzelo stroške.

„Nikdar se ne bomo dali odkupiti ustavno zajamčene pravice“, je bil odločno zavržen ta predlog. Dr. Jože Messner je temu še dodal, da bi taka „vmesna rešitev“, kot jo je imenovala Hawličkova v dogovoru z Ambrozijem in s pristankom Smolleja, celo vnašala razdor med dijake in starše na Mohorjevi šoli, saj bi tako nastale dve kategoriji, ker bi morala ena skupina plačevati šolnino, druga pa ne.

Dr. Marjan Sturm pa je po končani dramatični stavki mater poudaril, da bodo potrebne pritožbe na najvišja sodišča tako na avstrijski kot na mednarodni ravni (Evropski parlament, Evropski svet itd.). Svaril je pred tem, da je

Državna pogodba neizpolnjena

Občni zbor Hrvaškega kulturnega društva je 9. septembra sprejel resolucijo, v kateri opominja republiko Avstrijo na obveznosti iz državne pogodbe nasproti gradiščanskim Hrvatom.

Občni zbor kritizira situacijo na šolskem področju, kjer je hrvaščina zastopljena. Na glavnih šolah jo poučujejo popoldan kot prosti predmet, gimnazije za Hrvate pa ni. HKD opozarja na dejstvo, da, medtem ko Avstrija vehementno podpira svojo manjšino na Južnem Tirolskem, na Gradiščanskem niti ni možno postaviti dvojezičnih napisov.

Zatika se tudi na deželni ravni, tako na primer uradi ne kažejo potrebe izpeljati novele k zakonu o otroških vrtcih, ki je veljavna od septembra naprej.

Kot pozitivno pojmuje HKD televizijske oddaje „Dobar dan, Hrvati“. Ker pa živi precejšnji del gradiščanskih Hrvatov na Dunaju, je neobhodno potrebno, da bi bilo možno oddajo sprejema tudi po regionalni dunajski televiziji.

tokrat bila žrtev Haiderjeve brezkompromisne politike slovenska narodnostna skupnost, da pa se to že kmalu lahko zgodi drugim skupinam.

Dr. Jože Messner je ob koncu tiskovne konference še povedal, da namerava orga-

nizirati za svoje otroke do ustanovitve javne dvojezične ljudske šole v Celovcu privatni pouk. Prostor za poučevanje ter stroške za učitelja oz. učiteljico pa naj plačuje zvezno ministrstvo za pouk oz. koroški deželni šolski svet.

Vse večja podpora slovenskim socialdemokratom

Iniciativna skupina oz. Delovna skupnost avstrijskih narodnostnih skupnosti v avstrijski socialistični stranki uživa vse večjo podporo ne le znotraj deželne stranke, marveč tudi s strani zveznega vodstva SPÖ. Tako je zunanje politični govornik stranke in državni poslanec dr. Peter Jankowitsch pretekli četrtek v okviru svojega obiska na Koroškem močno podprl delovanje in cilje iniciativne skupine.

Po več kot enournem delovnem razgovoru s predstavniki iniciative je Jankowitsch na dobro obiskani tiskovni konferenci dejal, da pozdravlja njeno ustanovitev, saj pomeni ustanovitev take skupine obogatitev za vsako demokratično stranko. Da je prišlo do ustanovitve skupnosti prav v koroški socialistični stranki, pa je Jankowitsch še posebno poudaril in menil, da bo ta iniciativa še dobila vseavstrijsko razsežnost.

Tiskovni konferenci, ki jo je vodil govornik iniciativne skupine Tomaž Ogris, sta prisostvovala še deželni poslanec mag. Peter Kaiser ter dr. Dieter Antoni, kandidat koroških socialistov za državni zbor. Oba sta se zavzela za novo kakovost v manjšinski politiki koroške SPÖ ter podprla gladovno stavko Tatjane Messner in Rosine Fasching za takojšnjo ustanovitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu.

Dr. Antoni se je dalje izrekel za ustanovitev posebnega parlamentarnega odbora za narodnostne skupnosti v naslednji legislativni dobi avstrijskega parlamenta. To zahtevo je podprl tudi Jankowitsch.

Tomaž Ogris je kot govornik iniciativne skupine slovenskih socialdemokratov predstavil načrte te skupine ter pred nekaj dnevi ustanovljen komite „Narodne skupnosti za Vranitzkega“.

Po tiskovni konferenci je državni poslanec dr. Jankowitsch obiskal stakajoči materi v deželni bolnici in ju podprl v zahtevi po takojšnji ustanovitvi javne ljudske šole v Celovcu. Visoki politik SPÖ je tudi obiskal sedež ZSO, kjer ga je sprejel tajnik dr. Marjan Sturm.

Svoj obisk na Koroškem je nekdanji avstrijski zunanji minister zaokrožil s predavanjem o temi „Narodne skupnosti v Evropi regij“ v domu sindikatov. V referatu je poudaril, da bodo narodnostne skupnosti imele pomembno vlogo pri zgraditvi bodoče nove Evrope ter da se mora republika Avstrija zavedati, da bo kot zagovornik pravic narodnostnih skupnosti in drugih manjšin verodostojna šele tedaj, ko ji bo uspela manjšinska politika, s katero se tudi strinjajo njene narodnostne skupnosti. Dodal je še, da narodnostne skupnosti v Avstriji niso „dediščine za muzej, temveč gradbeni kamen za Avstrijo in s tem bodoče Evrope“.

Referatu je sledila živahna diskusija, v kateri je bilo izrečeno dosti kritičnih pripomb na račun manjšinske politike socialistične stranke, tako deželne kot tudi zvezne. Ustanovitev delovne skupnosti pa so v razpravi ocenili kot pozitivno, perspektivna pa bo tedaj, ko bo stranka v svoji politiki mnenje delovne skupnosti tudi upoštevala.

OBZORNIK

Združitev Nemčije: definitivni konec druge svetovne vojne

MOSKVA. – 12. septembra. Nekaj pred 13. uro se je definitivno končala druga svetovna vojna in Nemčija je postala enotna in suverena država. Ob tem času se je v moskovskem hotelu Oktjabrskaja s podpisom mednarodnega dogovora med zmagovalkami druge svetovne vojne in nemškima republikama zaključila namreč poslednja konferenca 2+4, ki je prižgala zeleno luč za združitev Nemčije. Zvezna republika Nemčija in Nemška demokratična republika, ki bo kot taka izginila z vseh zemljevidov, se bosta uradno združili 3. oktobra, njuna enotna bodočnost pa se je dejansko začela že z „bлагословom“ Združenih držav Amerike, Sovjetske zveze, Francije in Velike Britanije.

Kot je znano, so se zunanji ministri konference 2+4 – Baker, Ševardnadze, Dumas, Hurd, Genscher in predsednik vlade NDR De Maiziere – morali dogovoriti o zunanjih aspektih nemške združitve in o posledicah, ki jih bo le-ta imela na mednarodni ravni. „Dogovor o zaključnih pravilnikih, ki zadevajo Nemčijo“ (kot se pač glasi v celoti) vsebuje deset členov in določa nemške meje, številčno razsežnost nemške vojske ter možnosti nameščanja tujih vojaških enot na nemškem ozemlju.

Nemški vladi se z dogovorom obvezujeta, da Nemčija ne bo nikoli sprožila vojne, iz Nemčije naj bi nasprotno

prihajale samo mirovne pobude. Napadalna vojna je po včerajšnjem dogovoru protiustavna in jo je po zakonu treba kaznovati. Nemčija se na ta način odreka možnosti, ki jo je dopuščala dosedanja (zahodna) ustava, po kateri bi si ZRN lahko pridobila nova ozemlja (šlo je prav za priključitev Vzhodne Nemčije). Današnja meja s Poljsko bo ostala dokončna nemška meja.

Nemčija se prav tako odreka proizvajanju in posesti jedrskega, kemijskega in biološkega orožja, v štirih letih pa se bo število nemških vojakov znižalo na 370 tisoč. Sovjetske čete se bodo umaknile najkasneje do leta 1994, dotlej pa se bo na vzhodnonemško ozemlje lahko namestila edinole nemška obrambna teritorialna vojska, medtem ko bodo enote „zaveznikov“ lahko ostale samo v Zahodnem Berlinu. Šele po umiku sovjetskih čet se bodo druge nemške vojaške enote lahko umestile na vzhodno ozemlje (medtem ko tuje vojske sploh ne bodo imele vstopa na ta konec združene Nemčije). V vzhodnih nemških deželah pa prav tako ne bo mogoče nameščati jedrskega orožja.

Podpis dogovora so zunanji ministri proslavili z ruskim šampanjcem in v družbi sovjetskega predsednika Gorbačova, ki je začasno zapustil zasedanje vrhovnega sovjeta, da bi prisostvoval temu zgodovinskemu trenutku.

Zahvala/Dank

Zahvaljujemo se vsem posameznikom, kulturnim in političnim organizacijam, vzgojnoizobraževalnim ustanovam, pisateljskim društvom iz Avstrije, Slovenije in Italije, Rdečemu križu iz Slovenije, Izvršnemu svetu in predsedstvu republike Slovenije za izrečeno solidarnost. Široki val podpore in simpatije naju je bodril in nama dal čutiti, da nisva sami. Sodelavkam in sodelavcem v Zvezi slovenskih organizacij ter vsem drugim, ki so pomagali, se še posebej zahvaljujemo za neumorno obveščanje javnosti in organizacijo solidarnosti v dneh gladovne stavke.

Wir danken allen Einzelpersonen, kulturellen und politischen Organisationen, Erziehungs- und Bildungseinrichtungen, Schriftstellervereinigungen aus Österreich, Slowenien und Italien, wir danken dem Roten Kreuz Sloweniens, der Regierung und dem Präsidium der Republik Slowenien für die ausgedrückte Solidarität. Die breite Welle der Unterstützung und Sympathie machten uns Mut und gaben uns das Gefühl, nicht allein zu sein. Den MitarbeiterInnen im Zentralverband slowenischer Organisationen und allen anderen, die mithelfen, danken wir noch besonders für das unermüdliche Informieren der Öffentlichkeit und für die Organisation der Solidarität während der Tage des Hungerstreiks.

Tatjana Messner–Zeichen in Rosina Fasching

Dr. Peter Jankowitsch, mag. Peter Kaiser, dr. Dieter Antoni in Tomaž Ogris na tiskovni konferenci Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov.

Po petih dneh gladovne stavke v poslopju urada koroške deželne vlade in kasneje v deželni bolnici v Celovcu sta Tatjana Messner in Rosina Fasching pretekli petek po nasvetu zdravnikov končali gladovno stavko. Cilj dramatične akcije, namreč takojšnja ustanovitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu, zaradi kapitulacije ministrice Hawličkove pred Haiderjem in nemškimi nacionalizmom na Koroškem sicer ni bil dosežen, skoraj nepopisna pa je bila široka solidarnost s stavkajočimi materama znotraj slovenske narodnostne skupnosti, koroške in avstrijske demokratične javnosti ter Republike Slovenije. Kot dokument solidarnosti objavljamo del solidarnostnih izjav in telegramov, ki sta jih prejeli materi v teh petih dneh gladovne stavke.

Pričevanja solidarnosti

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem: ZSO v polni meri podpira gladovna stavko Tatjane Messner in Rosine Fasching ter njuno zahtevo po takojšnji ustanovitvi javne dvojezične šole v Celovcu. Že nekaj let poskušajo slovensko in nemško govoreči starši v „evropskem mestu“ Celovec doseči ustanovitev te šole. Deželni glavar Haider je v preteklosti bil najhujši nasprotnik šole, tako da so bili starši prisiljeni, da se obrnejo na ustavno sodišče, ki je decembra lanskega leta pravilnost zahteve staršev tudi potrdilo. Kljub jasni odločitvi ustavnega sodišča pa šolske oblasti ob začetku šolskega leta niso ustanovile javno dvojezično šolo, čeprav je bilo zanjo dosti prijav.

Ingrid Gasser: Ich solidarisiere mich mit dem Anliegen der streikenden Mütter und unterstütze die Forderung nach einer öffentlichen zweisprachigen Schule in Klagenfurt.

Drago Jančar, predsednik slovenskega PEN: Pisatelji slovenskega centra PEN razumemo vajino dejanje kot upor zoper nesmiselno zatiranje pravice do dvojezičnega šolanja vaših otrok kot izraz obupa in materinske skrbi za njihovo polno kulturno prihodnost, ker jezik je naše izrazno sredstvo dalja in nebeška stran našega sveta. Vajin protest toliko bolje razumemo in vama izražamo našo podporo, našo pisateljsko in človeško solidarnost.

Dr. Wolfgang Soos, Wien: Ich erkläre mich mit dem Inhalt und der Aktion der Frauen Tatjana Messner und Rosi Fasching solidarisch und er suche den Landeshauptmann um rascheste, positive Erledigung des Problems, wie es einer demokratischen, humanen Gesellschaft würdig ist.

Združenje staršev na ZG in ZRG za Slovence v Celovcu: Solidarni smo z vama. Podpiramo zahtevo po takojšnji ustanovitvi javne ljudske šole v Celovcu.

Lojze Peterle, predsednik IS Slovenije, in dr. Janez Dular, član IS Slovenije za narodnosti in za Slovence po svetu: Spoštujemo in podpiramo vajino vztrajno zavzemanje za uveljavitev pravice do dvojezične šole v Celovcu ter prizadevanje številnih staršev obeh narodnosti za doseg tega cilja, vajina odločitev za gladovno stavko pa nas je pretresla, saj jo lahko razumemo kot izraz obupnega protesta dveh mater zoper kršitev človekovih pravic njihovih otrok, povzročeno s politiko zavlačevanja pri ustanavljanju take šole. Ta politika se ne zmeni ne za neposredni sklep avstrijskega ustavnega sodišča niti za v parlamentu sprejeti zakon, čeprav se ob drugih priložnostih rada sklicuje na svoje dosledno upoštevanje zakonitosti.

DDr. Günther Pallaver, Bozen: Als Vorsitzender der Michael-Gaismaier-Gesellschaft spreche ich ihnen meine volle Solidarität aus. Aus dem eigenen Erfahrungsbereich in Südtirol weiß ich, wie sehr das Recht auf muttersprachlichen Unterricht zu den zentralen Ansprüchen einer sprachlichen bzw. ethnischen Minderheit gehört. Die demokratische Reife, den demokratischen Standard einer Gesellschaft kann man auch dadurch sehen, wie eine Mehrheit mit seiner und seinen Minderheiten umgeht. Ich hoffe sehr, daß ihr Einsatz von Erfolg gekrönt werde.

Bernhard C. Bünker, Wien: Laßt euch nicht unterkriegen!

Dr. Rainer Bauböck, Institut für Höhere Studien, Wien: Ich unterstütze von ganzem Herzen eure Aktion. Wenn nicht einmal mehr der eindeutige Spruch des Verfassungsgerichtshofes hilft, um in Kärnten die Rechte der slowenischen Minderheit durchzusetzen, dann gibt es wohl ein Recht auf Widerstand von Seiten der Minderheit.

Že prvi dan gladovne stavke se je v podporo materama zbralo pred poslopjem urada deželne vlade veliko število solidarnih ljudi.

Dr. Jožetu Messnerju je šele s pomočjo medijev uspelo obiskati svojo stavkajočo ženo v poslopju deželne vlade.

Solidarnostni obisk pri Tatjani Messner v deželni bolnici: drž. poslanec SPÖ dr. Peter Jankowitsch (desno), dež. poslanec mag. Peter Kaiser (SPÖ) ter član skupine slovenskih socialdemokratov Tomaž Ogris.

Poslovodja in glavni kandidat ZAL pri državnozbornih volitvah Johannes Voggenhuber je pravtako obiskal stavkajoči materi (na sliki z Rosino Fasching) in izrazil svojo solidarnost in podporo.

Krajansky noviny, Wien: Die Redaktion unserer Zeitung wünscht ihnen im Kampf gegen minderheitenfeindliche und unflexible Politiker gutes Durchhaltevermögen und viel Erfolg bei der Durchsetzung ihrer Forderung. Wir erklären uns damit solidarisch.

Vereinigung von Tschechischen und Slowakischen Vereinen in Österreich, Wien: Wir unterstützen ihre Forderung nach der sofortigen Errichtung einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Celovec/Klagenfurt und wünschen viel Erfolg.

Dr. Peter Kreisky, Silvio Lehmann, Republikanischer Club Neues Österreich, Wien: Es ist ein Skandal, daß ein Landeshauptmann Haider trotz des Erkenntnisses des Verfassungsgerichtshofes eine solche Schule verhindern will. Dies ist ein eindeutiges Vergehen gegen geltendes österreichisches Recht!

Predsedstvo CK ZKS – stranke demokratične prenovne, Ljubljana: Sprenevedanje deželni oblasti in deželnega glavarja Haiderja pomeni kršenje temeljnih človekovih pravic, še posebej pa pravice do svobodne izbire šole in šolanja v materinem jeziku in do znanja jezika soseda. Zato pozivamo demokratično avstrijsko javnost, da vpliva na koroške oblasti, da s takojšnjo ustanovitvijo javne dvojezične šole v Celovcu prekinijo dejanje, v katero sta se v skrajni sili zatekli materi šoloobveznih otrok.

Slovenski kulturni zbor, Ljubljana: Naš zbor vama izraža globoko človeško solidarnost. Šolanje v materinem jeziku, kar Slovincem, živčim v Avstriji zagotavlja tudi državna pogodba, sodi k temeljnim kulturnim in civilizacijskim pravicam.

(dalje na 4. strani)

Pričevanja solidarnosti

(nadaljevanje s 3. strani)

Dr. J. Gunz, Dr. I. Mörth, F. Wagner, E. Ranftl, alle Universität Linz, Institut für Soziologie: Wir unterstützen die streikenden Mütter im Kampf um das Recht einer öffentlichen zweisprachigen Schule in Klagenfurt und fordern den Landeshauptmann auf, umgehend eine solche zu errichten.

Bund demokratischer Frauen Kärnten: Wir unterstützen euch in der Forderung nach Errichtung einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt/Celovec.

SPD „Zila“, SPD „Dobrač“: Podpiramo vajino akcijo za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu.

Akademik prof. dr. Bogo Grafenauer, predsednik Kluba koroških Slovencev v Ljubljani: Klub koroških Slovencev v Ljubljani, ki združuje rojake, ki so po plebiscitu zapustili koroške domove, njihove potomce in prijatelje koroških Slovencev, je z ogorčenjem sprejel novico, da koroške in celovške oblasti do pričetka šolskega leta niso poskrbele za dvojezični pouk otrok, katerih staršev se združujejo v Inicijativo staršev za javno dvojezično šolo v Celovcu. Ko izražamo svojo solidarnost z njunim in njihovim pravičnim bojem, pozivamo koroškega deželnega glavarja in celovškega župana, da brez odlašanja uresničita takojšnji pričetek javnega dvojezičnega pouka slovenskih otrok v Celovcu. To ne bo le izpolnitev njihove pravice, potrjene s sodbo avstrijskega ustavnega sodišča, ampak tudi korak k boljšemu sožitju med obema narodoma na Koroškem in izpolnitev slovesnih obljub, ki so jih pred sedemdesetimi leti koroške oblasti, tedaj deželni glavar in deželni zbor dali koroškim Slovincem v boju za slovenske glasove ob plebiscitu.

KUGA, Großwarasdorf (Bgl.): Borite se dalje. Izrazujemo vam našo solidarnost.

SPD „Edinost“ Pliberk: Podpiramo vajino gladovno stavko za ustavne in človečanske pravice, ki jih vam hočejo vzeti koroške oblasti.

Filozofska fakulteta v Ljubljani: Filozofska fakulteta podpira vaš boj za mednarodno zagotovljene pravice. V pravni državi bi bilo pričakovati, da se bodo sklepi ustavnega sodišča izvrševali in da samoumevne pravice državljanov do dvojezičnega izobraževanja ne bodo zlorabljene.

Dr. Dimitrij Rupel, republiški sekretar za mednarodne zadeve, Ljubljana:

Poleg izrazov podpore našim rojakom na Koroškem pošiljamo tudi apel na vse politične sile in uradne institucije v Avstriji, da resno in odgovorno najdejo ustrezno rešitev nastale situacije.

Franc Kukovica, Strokovno združenje pedagoških delavcev: Smo solidarni z vajino gladovno stavko ter smo ogorčeni, da deželni glavar skuša kljub jasni odločitvi ustavnega sodišča preprečiti ustanovitev dvojezične ljudske šole v Celovcu. Tako zadržanje nima nič skupnega s prizadevanji za sodobno Evropo.

Karin Prucha, Volksgruppenreferat der ÖH Klagenfurt/Celovec: Wir unterstützen die Streikaktion der Mütter. Es ist ein Skandal für Kärnten, daß es in einem zweisprachigen Land trotz VfGH-Erkenntnisses (Dezember 1989) am ersten Schultag noch immer keine öffentliche zweisprachige Volksschule in Klagenfurt/Celovec gibt.

SPD „Edinost“, Škofiče, MePZ „Rož“, Šentjakob v Rožu: Vztrajajmo pri uresničitvi sklepov ustavnega sodišča. Podpiramo vas v zahtevi po javni dvojezični šoli v Celovcu.

Dr. Dušan Plut, Peter Jamnikar, mag. Bojan Brumen za Zelene Slovenije: Sramotno je dejstvo, da sta dve materi izbrali gladovno stavko kot skrajno sredstvo v humanih prizadevanjih za premagovanje jezikovnih ločnic med narodi. Tragično in sarkastično je dejstvo, da je bila zoper njima vložena tožba zaradi „motenja posesti“. Protestiramo proti neevropski potezi in izražamo človeško solidarnost prizadetim staršem in otrokom z mislijo, da se veličina in človečnost večinskega naroda najbolj jasno odraža v njegovem odnosu do manjšin.

Dr. Jože Pučnik v imenu sedmih političnih strank koalicije DEMOS: Ob gladovni stavki dveh mater zaradi dvojezičnega šolskega pouka na eni izmed celovških osnovnih šol spet ugotavljamo, da sedanja koroška deželna vlada kaže negativen odnos do upravičenih zahtev po dvojezičnem šolstvu Slovencev na avstrijskem Koroškem. Včeraj trgovska akademija, danes osnovna šola v Celovcu...

Mag. Waltraud Schütz, Abgeordnete zum Nationalrat, Linz: Im Namen der Linzer SPÖ-Frauen möchte ich ihnen unsere Solidarität ausdrücken und hoffe, daß sie ihr berechtigtes Anliegen nach einer zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt durchsetzen.

Rdeči križ Slovenije, Ljubljana: Izražamo svoj protest do koroških in celovških oblasti, ki onemogočajo izvajanje zakonitega dvojezičnega šolstva in apeliramo na vse pristojne organizacije in Rdeči križ Koroške, da storijo vse potrebno za takojšnjo rešitev tega problema in s tem preprečijo nadaljevanje gladovne stavke.

Terezija Stoisić, Pius Strobl und Peter Pilz, Klub der Grünen, Wien: Wir lassen euch wissen, daß ihr unsere ganze Unterstützung habt. Was ist das für ein Land, in dem man für seine Rechte hungern muß - eine Schande für die Republik Österreich ist das Vorgehen der verantwortlichen Politiker in Kärnten, allen voran Landeshauptmann Haider.

Združenje staršev ljudske šole Mohorjeve, Celovec: Smo solidarni z vašo zahtevo. Wir sind solidarisch mit eurer Forderung.

SPD Šentjanž v Rožu, SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem: Solidarni smo z vama in podpiramo zahtevo po javni dvojezični šoli v Celovcu.

33 profesorice in profesorjev na ZG in ZRG za Slovence v Celovcu: Solidarna/solidarna sem z materama v gladovni stavki in podpiram zahtevo, da takoj odprejo javno dvojezično šolo v Celovcu.

Nad 200 dijakinj in dijakov ZG in ZRG za Slovence ter dvojezične trgovske akademije v Celovcu: S svojim podpisom se solidariziram s stavekajočima in protestiram proti nečloveškemu in nedemokratskemu ravnanju deželnega glavarja ter ga pozivam, da nenadoma ustanovi javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu v smislu odločitve avstrijskega ustavnega sodišča (Podpisno akcijo je izvedla KDZ)

Zeleni, Slovenska skupnost, KPI, Trst: Izražamo vso solidarnost z vašim nenasilnim protestom, ki skuša uveljaviti najtemeljnejše pravice slovenskega naroda na Koroškem. Družni nas skupni boj, nas in vas, za uveljavitev manjšinskih narodnih skupnosti, ki še niso priznane, proti nenaklonjenosti deželnih in državnih oblasti. Samo upoštevanje skupnih pravic vseh narodnih manjšin je jamstvo za rojstvo nove Evrope narodov.

HBLA für wirtschaftliche Berufe, Personalvertretung, gewerkschaftlicher Betriebsausschuß und Lehrkörper, Wien: Wir solidarisieren uns mit dem Elternkreis für die zweisprachige Schule in Klagenfurt.

KOMENTAR

dr. FRANCIJA ZWITTRA ml.

NEMČIJA, DOKONČNO ZDRUŽENA

Črnilo vseh štirih plus dveh, ki so podpisali moskovsko pogodbo o združitvi ZRN in NDR, še ni bilo suho, ko se je iz Münchna oglašil avstrijski gost, ki je bil doslej izključen iz evropske mednarodne politike. Nekdanji asistent na dunajski pravni fakulteti za mednarodno pravo in ta čas koroški deželni glavar je dejal, da postaja avstrijska nevtralnost čedalje manj važna in da avstrijsko suverenost celo obremenjuje. Treba da bo premišljevat o statusu avstrijske nevtralnosti.

Jörg Haider doslej še ni posebno vznemirjal mednarodnih politikov, kolikor ga sploh poznajo; ta njegova izjava pa bo le vznemirila kritične duhove ne samo v Avstriji, temveč tudi v inozemstvu. Nevarna postaja ta glas, spominja na stari nemškonalnisti stih "Das ganze Deutschland muß es sein!"

V teku enega leta je ZRN uspelo docela osvojiti NDR; in evfemistično opisana združitev konec koncev ni bila nič drugega kot hladnokrvna priključitev, aneksija slabšega dela k ekonomsko bogatejšemu. Očitno katastrofalni gospodarski položaj Sovjetske zveze jo je primoral do pristanka k tej daljnoročni in edinstveni spremembi evropske celine. In stalno, venomerno zatiranje sosednih držav, da se združene Nemčije nikakor ne bojijo, spominja na bosonovega dečka, ki z zaprtimi očmi hiti skozi gozd ter glasno poje, da ga sploh ni strah, češ kaj mi pa morejo, morejo, morejo...

Že res, po zapisanih in podpisanih pogodbah je število združene nemške vojske omejeno; prepovedana ji je uporaba atomskega in kemičnega orožja; NATO-vojaki ne smejo biti stacionirani na območju nekdanje NDR.

In sploh so Kohl in Genscher in Lafontaine in zeleni tako simpatični in kakšno veselje jih je bilo videti, ko so skupno v skupščini zapeli "Deutschland, Deutschland über alles..."

Vse to ali zelo podobno je že bilo zapisano v versajlski pogodbi; kratko za tem so jo označili kot sramotno (Schandvertrag); nato je korakala nemška vojska, sprva v Avstrijo (ob pomoči pete kolone), nato v celi svet.

In vsemu temu je botrovala nemško-ruska pogodba, ki jo tako radi imenujejo neznanstveno, posploševalno in nekritično "Hitler-Stalin-pakt".

Le kaj bo iz pakta "Kohl-Gorbačov"?

TRIBUNA BRALCEV

Dr. Dular o nastopu ZSO v Ljubljani

Na prvi in drugi strani 55. številke Slovenskega vestnika je izšel nepodpisan članek (stališče celotnega uredništva?) o tiskovni konferenci ZSO in Inicijative za javno dvojezično šolo 5. septembra v dvorani Slovenske matice. Temu poročilu bi rad dodal nekaj nujnih pojasnil, da bodo predstave bralcev o dogajanju na omenjeni tiskovni konferenci lahko nekoliko bližje resnici.

Na konferenco sploh nisem bil od nikogar (niti od vlade niti od njenega predsednika) "poslan"; nisem se je udeležil zaradi "nerodne situacije", v kateri da se je znašla slovenska vlada, temveč sem nanjo prišel popolnoma po lastni presoji, potem ko sta me nanjo opozorila sam dr. Marjan Sturm (njen glavni organizator) in pa dr. Primož Simoniti (predsednik Slovenske matice kot gostitelj konference). Zaradi teh opozoril sem sklepal, da je moja navzočnost zaželena, ker bom glede na napovedano tematiko in utemeljitev tiskovne konference (ne vključenost ZSO v posvetovanje pred napovedanim Haiderjevim obiskom v Sloveniji) lahko postregel z marsikaterim dopolnilnim podatkom ali pojasnilom, ki bi utegnili navzoče časnikarje močno zanimati. Med tiskovno konferenco se je žal izkazalo, da je moje sodelovanje s strani organizatorjev v bistvu nezaželeno, ker moti njihovo krftično ubranost in celo žaljivo podtikanje na račun slovenske vlade (npr. tisto o "kongenialnosti" naših in Haiderjevih stališč do koroških slovenskih zadev).

V članku piše, da nisem "kaj odvrnil" na Wieserjevo kritiko v zvezi s "podaljšano roko strank" v KOKS (v resnici sem na to odgovoril in so nekateri časnikarji moj odgovor tudi objavili), ne piše pa, da mi je pri mojem nastopu Wieser segel v besedo, češ naj hitro končam, ker da bo sicer zmanjkalo časa za same sklicatelje konference. Še na marsikatero trditev v članku bi bilo mogoče odgovoriti (ali pa sem nanjo že odgovoril na tiskovni konferenci, pa je moj odgovor v članku zamolčan), vendar ne želim poglobljati razdora.

Konferenca (pa tudi članek v SV o njej) je pač bolj škodovala kakor pomagala pri našem skupnem prizadevanju za tisto, za kar sta na konferenci navzoči koroški materi te dni z nastopom gladovne stavke v Celovcu zastavili svoje zdravje. Te reči so preresne, da bi se človek polemično poigral z njimi. Jaz se že ne bom.

Janez Dular
član IS republike Slovenije
za Slovence po svetu

Simpozij "Stari nacionalizmi – nova Evropa"

(5.-10. oktober 1990 na celovški univerzi)

Program

Petek, 5. 10. 1990: Tema: Človekove pravice – pravice manjšin

14.00 Delovni krožek: Motivi in povod simpozija
Moderacija: mag. Monika Kircher-Kohl (Beljak)

mag. Werner Wintersteiner (Celovec)

univ. doc. dr. Wolfgang Holzinger (Celovec)

19.00 Otvoritev simpozija

Pozdrav rektorja celovške univerze in pozdravi rektorjev partnerskih univerz

Uvodni referat: prorektor univ. prof. dr. Günther Hödl (Celovec)

20.00 Glavni referat na temo dneva: dr. Peter Leuprecht

(Evropski svet, Strasbourg)

Sobota, 6. 10. 1990: Tema: Inscenacija in politična simbolika

14.00 Delovni krožek na temo dneva

Moderacija: mag. Dietmar Pickl (Celovec)

univ. doc. dr. Franz Dotter (Celovec)

univ. prof. dr. Klaus Ottomeyer (Celovec)

19.00 Glavni referat na temo dneva: univ. prof. dr. Konrad Ehlich

(univerza Dortmund, ZRN)

Koreferat: Paul Schuster (Zahodni Berlin)

22.00 Koncert "Svetovnega orkestra" (Dunaj); prireditelj: Unikum

Ponedeljek, 8. 10. 1990:

Strukture novih desničarskih gibanj v Evropi

14.00 Delovni krožek na temo dneva

Moderacija: Peter Finger (Zahodni Berlin)

dr. Vladimir Wakounig (Celovec)

19.00 Glavni referat na temo dneva: univ. prof. dr. Richard Stöb (univerza Zahodni Berlin)

Torek, 9. 10. 1990 Tema dneva: Nacionalizem in sovražna podoba

14.00 Delovni krožek na temo dneva

Moderacija: dr. Rudolf Benedikter (Bozen)

dr. Andreas Egger (Innsbruck)

univ. prof. dr. Peter Gstettner (Celovec)

19.00 Glavni referat na temo dneva: univ. prof. dr. Ruth Wodak univerza (Dunaj)

21.00 Scenska kolaža "Buge Vas primi, gralva Venus"

(prireditelj "Unikum")

Sreda, 10. 10. 1990: Prireditelj v dvorani sindikata (Bahnhofstraße)

19.00 univ. prof. dr. Erwin Ringel (Dunaj)

"Neobjavljen govor deželnega glavarja"

Nato: kabaret Wernerja Schneyderja (prireditelj: republikanski klub Neues Österreich)

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Hungerstreik auf dringendes Anraten der Ärzte abgebrochen – Hawlicek kapitulierte vor Haider

Die beiden Mütter Tatjana Messner und Rosina Fasching haben Freitag nachmittag auf dringendes Anraten der Ärzte im Landeskrankenhaus Klagenfurt/Celovec ihren am Montag im Amt der Kärntner Landesregierung begonnenen Hungerstreik zur sofortigen Installierung der öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt abgebrochen.

Das primäre Ziel des Protestes wurde nicht erreicht, weil sowohl Unterrichtsmini-

sterin Dr. Hilde Hawlicek wie auch der Kärntner SPÖ-Chef Dr. Peter Ambrozy vor Landeshauptmann Haider kapitulierten und für die Einführung eines Schulversuches an der Pädak nicht die Verantwortung zu übernehmen wagten. Mit der dramatischen Aktion wurde jedoch dokumentiert, daß die den Kärntner Schulbehörden vom Verfassungsgerichtshof auferlegte Installierung der öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt/

Celovec eine Unterstützung erhalten hat, die internationale Dimensionen erreicht hat.

In einer vom „Elternkreis für eine öffentliche zweisprachige Volksschule in Klagenfurt/Celovec“ und vom Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten einberufenen Pressekonferenz mit den beiden Müttern wurde von diesen erklärt, daß sich Haider's Machtpolitik mit dessen Weigerung zur sofortigen Einrichtung der Schule selbst demaskiert habe. Der Zynismus und die bis zur Grenze der Unmenschlichkeit reichende Politik wären dabei erschreckend deutlich zum Vorschein gekommen.

„Glücklicherweise gibt es noch eine anderes Kärnten, ein anderes Österreich, das sich in einer Flut von Solidaritätstelegrammen bemerkbar gemacht hat“, erklärte Tatjana Messner, die wie Rosina Fasching betonte, daß diese unglaubliche Welle der Sympathie und Solidarität ein neuer Ansporn für die slowenische Volksgruppe beim Kampf um ihre Rechte sei.

Dr. Messner, der Gatte von Tatjana, sowie Dr. Mar-

jan Sturm vom Zentralverband slowenischer Organisationen lehnten den von Hawlicek mit Ambrozy aktualisierten Haider-Reinprecht-Vorschlag auf Übernahme der Kinder in die private konfessionelle Hermagoras-Schule bei Rückerstattung des Schulgeldes durch den Bund entschieden ab und betonten, daß man sich Verfassungsrechte nie und nimmer abkaufen werde lassen. Die Kinder werden bis zur Eröffnung der öffentlichen zweisprachigen Schule in Klagenfurt/Celovec Privatunterricht erhalten.

Empört zeigten sich Tatjana Messner und Rosina Fasching über das Verhalten des Noch-Abgeordneten Karel Smolle, der ohne jede Legitimation im Unterrichtsministerium verhandelte und dem acht Monate alten Haider-Reinprecht-Vorschlag zustimmte. „Smolle hat uns in diesen fünf Tagen weder kontaktiert, noch haben wir von ihm eine Geste der Solidarität gesehen“, betonten Messner und Fasching, die die Zustimmung des Noch-Abgeordneten als unglaubliche Anmaßung bezeichneten.

Sturm kündigte im Rahmen der Pressekonferenz eine erneute Klage beim Verfassungsgerichtshof sowie Interventionen auf internationaler Ebene an.

Anmeldungen zum zweisprachigen Unterricht bis 21. September!

Eltern bzw. Erziehungsbeauftragte haben noch bis zum 21. September in ganz Kärnten, insbesondere im zweisprachigen Gebiet Kärntens, in der Landeshauptstadt Klagenfurt, in den Bezirksstädten Villach, Völkermarkt, Hermagor usw. die Möglichkeit, ihr Kind zum zweisprachigen bzw. zum Slowenisch-Unterricht anzumelden.

Der Vorteil der Zweisprachigkeit in einem Europa, in dem die Grenzen verschwinden, in dem die wirtschaftliche Kooperation bisher nicht gekannte Dimensionen

angenommen und den gesamten ost- und südosteuropäischen Raum erfaßt hat, in dem Regionen, Nachbarn, Völker immer stärker zusammenrücken, ist unbestritten. Die Kenntnis der Sprache des Nachbarn sowie weiterer Sprachen sind bereits zur Grundvoraussetzung für eine erfolgreiche berufliche Existenz unserer Kinder in der Zukunft und im Europa von morgen geworden.

Eltern! Nützt die Chance, die ihrem Kind angeboten wird und meldet Euer Kind zum zweisprachigen Unterricht an!

Verpflichtungen aus Staatsvertrag unerfüllt

Folgende Resolution zur Lage der burgenländischen Kroaten hat die Generalversammlung des Kroatischen Kulturvereins am 9. September in Güttenbach beschlossen.

35 Jahre nach Abschluß des Staatsvertrages sind die die kroatische Volksgruppe betreffenden Verpflichtungen weitgehend noch immer nicht erfüllt. Wir appellieren daher erneut an die zuständigen Stellen, daß sie die notwendigen Schritte zur vollständigen Erfüllung des Staatsvertrages setzen, da ansonsten der der Volksgruppe entstehende Schaden nie wieder gutzumachen ist.

Die Assimilation beginnt bereits in vielen Kindergärten. Obwohl die Novelle zum burgenländischen Kindergarten-gesetz seit 1. September 1990 in Kraft ist, haben es die verantwortlichen Stellen in der Landesregierung bisher unterlassen, das Gesetz zu vollziehen.

Ebenso unbefriedigend ist die Situation in den Schulen. Das Schulgesetz 1962 brachte eine Trennung der Volksschuloberstufe von der Unterstufe. Dies hat zur Folge, daß an den Hauptschulen und Unterstufen der allgemeinbildenden höheren Schulen unsere Muttersprache einen geringeren Stellenwert hat als Fremdsprachen, da der Kroa-

tischunterricht als Freigegegenstand vorwiegend an Nachmittagen erteilt wird. Auch das im Staatsvertrag zugesicherte Volksgruppengymnasium wurde noch immer nicht errichtet. Eine fundierte sprachliche Ausbildung unserer Kinder ist daher nicht möglich.

Der Kroatische Kulturverein hat zum wiederholten Male seine Mitglieder für den Volksgruppenbeirat nominiert. Dieses Gremium wird er allerdings nur dann beschicken, wenn über die berechtigten Forderungen der Volksgruppe gesprochen wird und im Beirat in erster Linie jene Organisatoren vertreten sind, die sich in der Vergangenheit und Gegenwart für die Belange der

Volksgruppe engagiert haben.

Während es in allen Nachbarländern Österreichs möglich ist, zweisprachige Ortstafeln aufzustellen, und während sich in Südtirol Österreich für die zweisprachigen topographischen Aufschriften engagiert, wird uns burgenländischen Kroaten dieses Recht vorenthalten. Wir fordern von den verantwortlichen Stellen, diese zweisprachigen Aufschriften in den kroatischen und gemischt-sprachigen Gemeinden zum ehestmöglichen Zeitpunkt zu errichten.

Positiv seien die Erweiterungen der Rundfunksendungen und die Einführung der TV-Sendung „Doberdan, Hrvati!“ erwähnt.

Centesima – Aufführung des Tanztheaters Ikarus

Im Herbst vergangenen Jahres entstand das Projekt des Tanztheaters, im Februar begannen die Tänzer mit den Proben und im Mai wurde der Verein „Ikarus“ gegründet – am Wochenende aber präsentiert sich das „Bewegungstheater“ erstmals einem breiteren Publikum. „Centesima“ heißt das Zauberwort, ein Hundertstel, in dem sich der Zyklus des Lebens widerspiegelt: den gesellschaftlichen Normen unterworfen, hat das Individuum es ver-

lernt, sich frei auszudrücken, aus dem Bauch heraus zu leben. „Centesima ist eine von vielen Spurensuchen mit Hilfe überlieferter und neuer, intuitiver und gedachter tänzerischer Ausdrucksformen, ein Versuch, die dicke Schallmauer der Zeit und Kultur zu durchbrechen...“ Ein interessantes Unterfangen! Termine: Fr. 21.9., So.23.9., Fr. 28.9. und Sa. 29.9. im Kulturhaus in St. Primus/ Turnerssee, Kulturni dom Šentprijmož, jeweils um 20 Uhr.

Schmieraktion gegen Willkommenstafel

Die noch keinen Monat alte Begrüßungstafel der Gemeinde Ludmannsdorf/Bilčovs wurde in der Nacht von Freitag auf Samstag zum Ziel einer Schmieraktion. Unbekannte Täter überschmierten mit schwarzer Farbe die slowenische Ortsbezeichnung „Bilčovs“ auf der Vorderseite und den Abschiedsgruß „Srečno“ auf der Rückseite.

Nur zwei Tage vorher waren diese Schilder bei einer Podiumsdiskussion mit Parteienvertretern über Minderheitenpolitik zur Sprache gekommen. Bgm. Stefanie Quantschnig (SPÖ) hatte über erbitterten Widerstand in der Gemeindestube gegenüber dem Wörtchen „Srečno“ geklagt.

KULTURNE NOVICE

BENETKE.— „Od van Gogha do Picassa, od Kandinskega do Pollocka – pot moderne umetnosti“ je naslov razstave, ki jo ta čas prikazujejo v Palazzu Grassi v Benetkah. Obiskovalci si lahko ogledajo 160 mojstrov in tako imenovane moderne, razstava pa bo odprta še tja do 9. novembra. Približno 60 slik pripada k zbirki Guggenheim-muzeja, najbolj znani pa sta sliki Maneta „Ženska v večerni obleki“ in „Pred ogledalom“.

CELOVEC.— Pred nekaj dnevi je pri Mohorjevi založbi izšla „Pratika 1991“. Poleg koledarskega dela vsebuje še razne napotke in poučne članke o gospodinjstvu in kmetijstvu, zdravniške in psihološke nasvete, recepte, nekaj za dobro voljo in par ugank za bistre glave idr. V pratiki je objavljena tudi „Splošna deklaracija človekovih pravic“. Kot vidite – za vsakega nekaj!

NOVA GORICA.— Ob stoletnici pisateljevega rojstva so v Goriški knjižnici pripravili Bevkovo razstavo, ki naj bi prikazala pisateljevo življenje in njegova dela v tisku, rokopisih in na fotografijah. Razstava je bila odprta 4. septembra, odprta pa bo tja do 27. oktobra.

CELJE.— Slovensko ljudsko gledališče Celje bo v sezoni 1990/91 praznovalo svojo 40-letnico. 17. marca 1951 je bila izvedena prva premiera, in sicer „Operacija“ Mire Puc-Mihelič v režiji Toneta Zorka. Nova sezona bo torej potekala v znamenju štirih desetletij kontinuiranega in uspešnega dela Slovenskega ljudskega gledališča Celje. V jubilejnem letu pa bodo med drugim na sporedu Cankarjevi „Hlapci“ v režiji Mileta Koruna, „Zmaj“ Evgenija Švarca v režiji Igorja Stranskega, Möderndorferjeva „Camera obscura“ v režiji Vinka Möderndorferja, „Čakajoč Godota“ Samuela Becketta v režiji Francija Križaja; „Škrlatni otok“ Mihaila Bulgakova je zrežirala Katarina Pegan, „Zvezde na jutranjem nebu“ Aleksandra Galina pa Franci Križaj.

NOVA GORICA.— Primorsko dramsko gledališče bo ob začetku nove sezone predstavilo slovensko dramo „Vida Grantova“ Ferda Kozaka, ki bo ob tej priložnosti prvič po štirideset letih spet zaživela na gledališkem odru. V prostoru meščanskega doma razbiramo dramo izprevrženih odnosov posameznika ujetega v iluzijo, neizvitih odnosov, dramo razmrcvarjene erotike. Zrežirala je dramo Katarina Pegan. (19. do 22. septembra ob 20. uri v dvorani v Solkanu).

Plesni teater Ikarus predstavlja „Centesimo“

„Decembra lani je nastal projekt plesnega teatra, februarja letos smo plesalci začeli z vajami, maja pa smo ustanovili društvo „Ikarus“, je na tiskovni konferenci orisala pot plesnega teatra predsednica društva Brigitte Feucht. Konec tedna, v petek 21. septembra, pa bo društvo že stopilo v javnost s prvo predstavo, ki se imenuje „Centesima“.

Zdravko Haderlap, ki je odgovoren za koreografijo, režijo in dramaturgijo „Centesimo“, je dejal, da naj bi bil plesni teater, kot si ga on predstavlja, način iskanja samega sebe, svojih korenin, svojega prvotnega jezika, jezika telesa, ki se izraža v mimiki, kretnjah, gibanju in plesu. Prav ta prvotni jezik pa je deloma že zakrnel, pozabili smo ga s prilagajanjem družbi.

Plesni teater „Centesima“ (predstave si boste lahko ogledali v petek 21., nedeljo 23., petek 28. in soboto 29. septembra ob 20. uri v kulturnem domu v Šentprimozu) se vsebinsko naslanja na staro šego predelave lana; prav ta šega po vaseh je za nekaj dni zagotovila ženskam pravice, ki so sicer pristajale le moškim.

V prvi sceni gre za osnovno simboliko življenja, ki z razvojem in vzgojo otroka zgublja vse več prostosti. Druga slika prikazuje proces predelave lana, boj med spoloma, zblizanje ipd.

Svoj višek pa doseže predstava v tretjem delu, v katerem plesalci ponazorijo družbo današnjega časa. To je družba, v kateri je človek vsebolj grabežljiv in požrešen in se v njej očitno počuti dobro, čeprav je čedalje bolj omejen in krajšan za svojo prostost, da bi izražal sebe in svoja čustva. Prikazali bodo brutalnost družbe in posameznika/ce v njej, ki hladnokrvno pohodi vse, kar mu/ji ni všeč.

samo da je uspešen/na. Nazadnje naj bi ta razdvojeni človek našel spet k sebi in k svojim koreninam.

Pri predstavi „Centesima“ igra važno vlogo tudi narodna pesem „Travniki so že zeleni“ v šentlipiški verziji.

Za glasbo in vaje z glasovi je deloma poskrbela Maria Konrad, ki sodeluje pri „Združenih odrih v Gradcu / Vereinigte Bühnen Graz“.

Društvo „Ikarus“ in plesno prireditelj „Centesimo“ financirajo poleg privatnih sponzorjev še dežela Koroška in obe slovenski kulturni organizaciji, tako da sodelavci vsaj ob prvih nastopih ne bodo imeli večjih finančnih težav.

Centesima

Narodi so vedno sanjali o tem, da skozi plašč zgodovine in časa pobjiskava luč izvora, začetka....

Centesima je eno od mnogoštevilnih iskanj te poti s pomočjo plesnega izročila, s pomočjo novih, intuitivnih in izmišljenih plesnih oblik, je poskus, s katerim skušajo plesalci in plesalke predreti debeli zvočni zid časa in kulture...

V ozadju tli hrepenenje spolov po ljubezni, po življenjski slasti, po resnični ustvarjalni in življenjski moči. V ospredje pa stopa poraz človeka, njegova nemoč živeti brez nadvlade, brez nasilja in zatiranja šibkejših, žensk.

Diskusijski večer o manjšinski politiki

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu je vabilo na podijsko diskusijo na temo „Manjšinska politika v Avstriji - Nov začetek ali bližajoči se konec?“. Na podiju so bili zastopniki treh v parlamentu zastopanih strank, odpovedala je edinole svobodnjaška stranka. V občinstvu pa smo bili spet enkrat sami med seboj, se pravi sami Slovenci, kot je to pravilno izpostavila diskutantka z ozirom na dialog in toleranco.

Bilo je še več lepih besed, a tudi kritičnih in samokritičnih. Deželni poslanec socialistične stranke mag. Peter Kaiser, ki je narodni skupnosti zelo naklonjen in se trenutno uči slovensko, je s ukal retorični meč proti svoji stranki, a je v isti sapi pritrjeval, da se v SPÖ prav ta čas spreminja veliko stvari na bolje.

Ljudsko stranko je zastopala državna poslanka dr. Elisabeth Wappis. V svojem imenu je izrekla manjšini vso simpatijo, za stranko pa velja, da je na zvezni ravni več razumevanja za manjšino kot na deželni ravni. Zato naj bi o zadevah narodnih skupnosti razpravljali strokovnjaki, katere ne bremenijo osebna sovraštva.

Najlažje je predstavila sebe in svoj program gradiščanska Hrvatica mag. Terezija Stoisic, ker je Zelena alternativa tista stranka, ki se brez pridržkov zavzema za pravice avstrijskih manjšin. Priznala je, da je malce nervozna, saj je

bil to njen prvi „nastop pri bazi“. Občinstvo nekaterih izjav zastopnikov strank ni moglo pustiti neosporavanih. Predvsem trditev Wappisove, da imajo slovensko govoreči in nemško govoreči Korošci isto kulturo, je izzvalo kritiko. Mag. Toni Schellander je teorijo o isti kulturi spodnesel z očitnim argumentom, da so Slovenci dvojezični, Nemci pa ne.

Za Wappisovo, ki ni doma na dvojezičnem ozemlju in za Stoisicevo, ki se šele začenja ukvarjati s situacijo na južnem Koroškem, je bil diskusijski večer gotovo poučen in sta slišali več novega kot Bilčovščani. Kratek vpogled, kaj se resnično dogaja v občinski sobi, sta jima dali Ingrid Zablatnik (KEL) in županja Štefi Quantschnig (SPÖ). Ko pa sta prišli do točke o (enakopravni) uporabi slovenščine na sejah, sta se začeli prerekati.

Mag. Geli Schellander, ki je vodila diskusijo, je ob koncu rekla, da kljub vsem težavam smatra za pozitivno, da so v strankah ljudje, katerim manjšina ni deseta brigada.

F. Rulitz

Solidarnost

Urednik „nt“ Franc Wakounig, kateremu je tajnik NSKS mag. Marjan Pipp začel septembra neutemeljeno odpovedal službo odloga, še naprej sprejema solidarnostne izjave ter zahteve po takojšnji ponovni nastavitvi v uredništvu, v katerem je skoraj 10 let opravljal svoje cenjeno novinarsko delo.

S kolegom Wakounigom, s katerim se je takoj po odpustitvi solidariziralo uredništvo Slovenskega vestnika in od predsednika NSKS dr. Matevža Grilca zahtevalo preklic odpustitve, so se medtem solidarizirale tudi številne politične organizacije koroških Slovencev, med drugim Klub slovenskih občinskih odbornikov in slovenska društva na podeželju. Borovljski ansambel „Drava“ pa za našega kolega načrtuje celo solidarnostni koncert. Sestali se bodo tudi slovenski novinarji.

NSKS je spremenil medtem odpustitev v odpoved delovnega razmerja s koncem leta 1990.

Potovanje v nekdanji taborišči Eichstätt in Rehnitz

Hanzi Schaschl organizira potovanje v nekdanji taborišči Eichstätt in Rehnitz. Kdor želi obiskati taborišči, naj se javi po telefonu na številko 04227/2811. Doslej se je že prijavilo 12 oseb, za izvedbo potovanja pa je potrebnih najmanj 20. Potovanje bo predvidoma oktobra, točen termin bo organizator potovanja pravočasno sporočil. Hitro se prijavite!

KRATKE VESTI

Ėnergija

Sončno in suho poletje je povzročilo, da imajo reke letos znatno manj vode in avstrijsko energetska gospodarstvo s tem v zvezi upad proizvodnje toka. To velja predvsem za panonski prostor in Donavo, a tudi Drava ni izvzeta. Njej se poznajo zlasti zime brez padavin v preteklih letih. Dravske elektrarne (ĖDK) sporočajo, da je povprečna dnevna proizvodnja električnega toka letos upadla na 5000 megavatnih ur (sicer znaša med 7000 in 8000 MWh). Manj vode pomeni tudi manj toka. Dravske elektrarne so pretekli teden vključile parni reaktor v Šentandražu v Labotski dolini, ki bo v avstrijsko elektriško omrežje dnevno pošiljal 2600 MWh.

Rož

Zahteva koroške FPĖ in deželnega glavarja Haiderja, da naj avstrijske železnice preusmerijo težki tovorni promet s proge Celovec – Beljak na progo skozi Rož, je ponoven dokaz, da nameravajo odgovorni koroški politiki prizadeti Rož in s tem hudo znižati kvaliteto življenja na tem naseljenem območju koroških Slovencev. To je izjavil tajnik KSOO Jože Wakounig. Opozoril je tudi na to, da je Rož že dovolj obremenjen z vrsto dravskih elektrarn, naftovodom, plinovodom, visokonapetostnimi električnimi vodi ter novo avtocesto. KSOO predlaga izgradnjo železniške proge med Šentvidom ob Glini in Beljakom, ki naj bi zmogla težki promet.

AZ

Uredništvo bivšega socialističnega glasila Arbeiterzeitung se vneto prizadeva za rešitev svojega lista. Akcija med bralci – posamezniki so bili pripravljene udeležiti se z znatnimi vsotami pri 'svojem' listu – je pokazala, da bi po tej poti lahko zbrali 20 milijonov šilingov. To je zdaj poklicalo na plan tudi večje investitorje iz finančnogospodarskega področja. Rok za izhajanje AZ se je za enkrat podaljšal za en mesec, časopis bo še izhajal do konca septembra. Medtem hočejo preveriti vse možnosti za morebitno rešitev lista.

Drava

Nova pravila za dovoljevanje uporabe zasebnih motornih čolnov (odredba deželnega glavarja z 31. maja) na koroških stoječih vodah velja tudi za dravske jeze. Odslej je prepovedana uporaba motornih čolnov (tudi električnih) na Dravi. Prepoved velja tudi za čolne z jakostjo pod 5 PS.

Cilj Vestnikovega hita 1990 je prelepi Medulin na jugovzhodnem delu istrskega rta. Slika desno: v hotelu „Belvedere“ je na razpolago tudi veliki notranji bazen s toplo morsko vodo.

Od 12. do 14. oktobra 1990 z Vestnikom v prelepi Medulin!

Kar naenkrat bo 12. oktober, ko se bomo skupaj odpeljali v prelepi Medulin na jugovzhodnem delu istrskega rta, dobrih 10 kilometrov od Pulja. Že v prejšnjih objavah smo Vas obvestili o široki ponudbi na našem izletu, danes pa Vam podrobneje predstavljamo hotel „Belvedere“, v katerem bomo preživeli dve noči in tri dneve. Naš sodelavec Jože Rovšek ga je obiskal, si ga ogledal, se pogovoril z vodstvom in nam napisal tole poročilo:

Hotel „Belvedere“ stoji neposredno ob obali Medulinskega zaliva na rahli vzpetini ob morju, zasajeni s številnimi mediteranskimi rastlinami in preprejeni s tlakovanimi in položnimi stopnišči. Zaradi tega je primeren za goste vseh starosti in vsakovrstne telesne kondicije.

Ob vstopu v hotel se znajdemo v veliki avli z mnogimi fotelji, raznimi trgovinicami s spominki, kioskom z vsemi

mogočimi tujimi časopisi in Duty Free shopom. Tam je tudi aperitiv bar.

Hotel „Belvedere“ Vas pričakuje

Hotel je tako velik (916 postelj), da ni nevarnosti, da bi bili nameščeni deljeno. Tudi enoposteljnih sob imajo na voljo dovolj.

Nekaj stopnic v spodnjo etažo in že smo pred velikim notranjim bazenom s toplo morsko vodo, ali na avtomat-

skem kegljišču. Od tod je tudi izhod na športna igrišča in proti morju. Tam se najprej srečamo z dvema polkrožnima bazenoma z morsko vodo, ki ju krasi vodomet. Ob

lepem vremenu se tam gosti kopajo še ves oktober! Še nekaj korakov proti morju in naletimo na snack-bar z bogato izbiro pijač in jedi, predvsem na žaru.

Hit za starejše in mlajše

Hotel ima svojo ambulanco, za tiste, ki jih ščiplje v križu, masažo, savno, seveda pa tudi trim-kabinet in televizijsko sobo. Za naše udeležence, ki bi radi blestele na plesih, je na voljo tudi frizerski salon.

Vse je pripravljeno!

Direktor hotela „Belvedere“ Angelo Prodan, je izrazil veliko zadovoljstvo, da smo se odločili obiskati njihov hotel in zagotovil, da se bo osebno zavzel, da se bomo kar najbolje počutili in tudi gala-večerjo nam bodo pripravili kot treba, saj imajo že veliko izkušenj in odličnih kuharjev in natakaric in natakarjev.

Torej prijavite se še hitro, pojdite z nami za samo 1250 šilingov za tri dni v prelepi Medulin, ne bo Vam žal!

Prijave

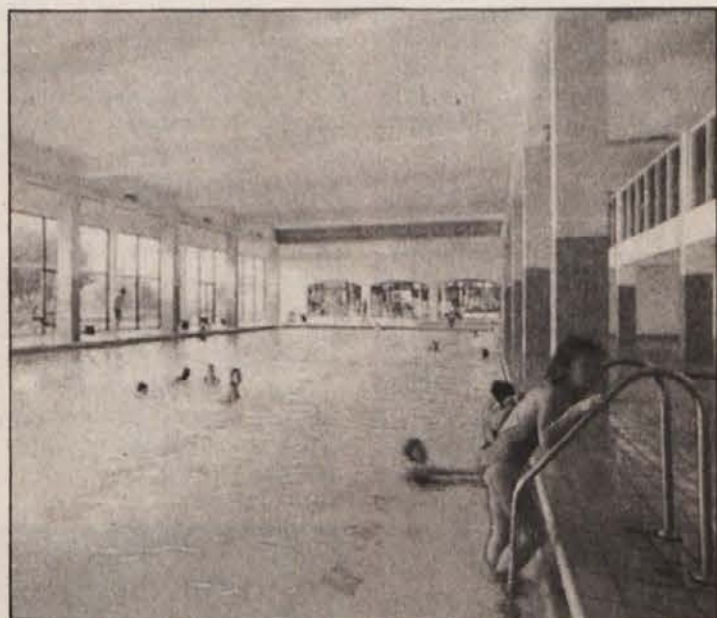
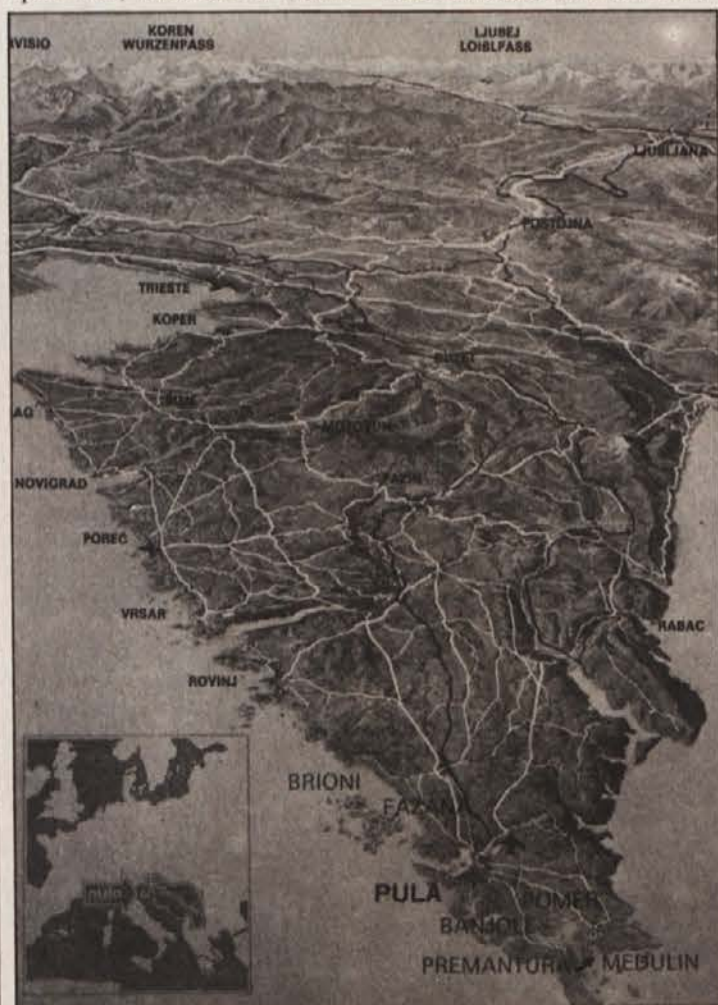
prejema uredništvo Slovenskega vestnika po telefonski številki

(0463) 51-43-00-30/34 oz. pismeno na naslov

Slovenski vestnik, uredništvo, Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec.

Po prijavi boste na domač naslov prejeli vplačilnico, seveda pa bomo objavili točen program bivanja v Medulinu ter točen vozni red avtobusov, ki bodo prišli po Vas in Vas tudi pripeljali domov.

Brž se prijavite za Vestnikov hit 1990!

V hotelu Vas čaka tudi notranji bazen z morsko vodo

Novosti v obdelavi lesa na sejmu

CELOVEC. - Mednarodni lesni sejem 1990 je zaključen. Število obiskovalcev je sicer rahlo nazadovalo, vzrok temu je visoka specializacija tako razstavljalcev kakor tudi obiskovalcev. Okrog 23.000 ljudi, povečini strokovnjakov, je obiskalo letošnji lesni sejem, privatno ali kot člani delegacij na tem ali onem simpoziju.

Prostor Alpe-Jadran je že sestavni del lesnega sejma, o tem priča predstavitev pristanišč Furlanije in Benečije ali avstrijsko-hrvaško-slovenski simpozij na temo „Gospodarjenje z gozdovi na poti v večje gospodarske prostore“.

Kot vsako leto so bile zastopane strokovne zveze mizarjev in sorodnih poklicev ter njihova interesna zastopstva. Prav tako ni manjkala gospodarska zbornica Slovenije. Njen predstavnik ing. Veras je dejal, da se slovenskim in jugoslovanskim podjetjem vsekakor splača razstavljati v Celovcu, kjer niso samo kot reprezentanca, temveč sklenejo tudi ta ali oni posel.

Razstavljalci so pokazali najnovejše stroje, na sejmšču je bila razstavljena žaga za nazorno prikazovanje in tudi na področju lesnega oblikovanja, transporta ter marketinga lesnih izdelkov je sejem nudil bogato izbiro.

Prvič je bila na sejmu v uporabi gospodarstvena datoteka, katero urejmeta dve veliki avstrijski banki. Mreža gospodarstvenih in finančnih podatkov s celega sveta olajša iskanje pravega poslovnega partnerja.

23.000 ljudi je obiskalo strokovni lesni sejem v Celovcu in se informiralo o predelavi lesa.

Matevž Smole – umrl

LEDINCE. – Kot smo pred nedavnim izvedeli, je v daljnem Milwaukeeju (ZDA) v 90. letu starosti umrl naš koroški rojak Matevž Smole, ki smo ga starejši poznali pod imenom Gašperjev Tevž. Doma je bil iz Ledince, kjer so njegovi starši svojčas kupili Lorencevo posestvo. Brat Franc je domačijo pozneje preuredil v danes znani gostilniški obrat. Drugi brat Hajnžek, bivši železničar, je danes že v pokoju, sestra pa se je poročila v Spodnje Dobje ob jezeru.

Kot koreniti narodnjak in goreč domoljub se je Tevž v vseskozi zavzemal za potrebe in brige svojega slovenskega življa in je zaradi tega moral kmalu po plebiscitu zapustiti rodno domovino ter se preseliti v daljno Ameriko. Tam se je poročil s Slovenko z Dolenjskega, s katero je imel troje otrok. Vseskozi je ostal povezan s svojo ljubljeno rodno zemljo, delil žalost in veselje s svojim rodnom pod Jepo.

Naj ostane blag spomin na našega rojaka, ki počiva v tuji zemlji.

Poti za kolesarje

HODIŠE/CELOVEC. – Deželni referent za občinske zadeve namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrož se je pred nekaj dnevi posvetoval z župani občin okrog Vrbskega in Hodiškega jezera o izgradnji in financiranju omrežja tamkajšnjih kolesarskih poti.

Dolžina kolesarskih poti bo kmalu znašala skupno 48 kilometrov, za izgradnjo tega omrežja pa bodo potrebovali 70 milijonov šilingov. Stroške naj bi si razdelile občine, dežela in zvezna vlada.

Sanacija podjetja

SINČA VAS. – Finančni referent deželni svetnik Max Rauscher želi na naslednji seji deželnega sveta obravnavati tudi sanacijo podjetja Leitgeb v Sinči vasi. Pri tem gre v prvi vrsti za investicije v čistilne naprave in proti onesnaževanju zraka, stroški pa bodo morda znašali okrog 510 milijonov šilingov.

**Naročite
„Slovenski
vestnik!“**

Zbližanje Zelenih treh dežel

Zaprtje jedrske elektrarne v Krškem najkasneje do leta 1995 je bil glavni pogoj Zelenih Slovenije za sodelovanje v DEMOSu in novi slovenski vladi. Zahteva je bila sprejeta tudi v vladno izjavo, njena neuresničitev pa bi bila povod za takojšnjo ukinitve sodelovanja z DEMOSom.

To je v zvezi z vprašanjem JE Krško povedal dr. Dušan Plut, član predsedstva republike Slovenije in bivši vodja Zelenih Slovenije (zdaj je član njihovega predsedstva), preteklo soboto v Šentprimozu na srečanju Zelenih iz treh dežel. Zahtevo predstavnikov koroške in avstrijske zelenoalternativne liste po takojšnjem zaprtju JE je Plut opredelil kot kratkoročno komaj izvedljivo – „... razen če pride do resnih prijetljajev“ – in v sedanjih razmerah nerealistično. Glede elektrarne (jeza) na Golici (Choralpe) pa je dr. Plut dejal, da se bo slovenska vlada ne glede na že sklenjeno mednarodno pogodbo z Avstrijo uprla proti obratovanju elektrarne, če ne bo prišlo do določenih sprememb. Nevzdržno je namreč, da naj dobi avstrijska stran 80 odstotkov pridobljenega električnega toka, slovenska stran pa naj ima 100-odstotni varnostni riziko (kritične geološke ekspertize so bile pred leti 'spregledane') in negativne spremembe za okolico.

Veliko pozornosti pa je na srečanju vzbudila Plutova napoved, da bodo Zeleni Slovenije v primeru razpada Jugoslavije, pa tudi v primeru uvedbe konfederativnega državnega sistema postavili zahtevo po popolni demilitarizaciji slovenskega ozemlja. To bi pomenilo, da Slovenci tudi ne bi ustanavljali lastne

vojske, za kar pa bi bile potrebne ustrezne garancije suverenosti slovenskih meja s strani sosednjih držav (zlasti s strani Italije), je poudaril dr. Dušan Plut.

Srečanja Zelenih iz treh dežel so se udeležili predstavniki zelenih strank in skupin iz Koroške (med drugim Ingrid Zablatnik, Jože Mesner, Sepp Brugger, Hubert Budai), Slovenije (Dušan Plut, Božidar Flajšman, Aleksandra Pretnar, Franci Feltrin) in Furlanije/Julijske krajine, Trsta in Gorice (Barbara Gruden, Marko Marinčič, Paolo Geršina). Prišel je tudi predstavnik Zelene akcije Josip Horvat iz Zagreba; navzoči sta bili kandidatki ZAL za jesenske državnozborske volitve Terezija Stoisic in Marijana Grandits; med zainteresiranimi obiskovalci srečanja pa je bilo videti vrsto osebnosti iz političnega, kulturnega in znanstvenega življenja na Koroškem. Spored je bil že neke vrste odgovor na skupni problem – pomanjkljiv informacijski

Dr. Dušan Plut

Apel Zelenih treh dežel zaradi zaostrovanja razmer na Kosovu

Zeleni Slovenije, Zelena akcija Zagreb, Grüne Alternative Österreich/Zelena alternativa Avstrije ter Federazione dei verdi del Friuli-Venezia Giulia/Verdi della colomba so preteklo soboto pri srečanju v Šentprimozu sprejeli naslednjo izjavo:

Predstavniki Zelenih strank Avstrije, Italije, Hrvaške in Slovenije, ki smo se srečali 15.9.1990 na manjšinskem krožku v Šentprimozu v Avstriji, smo ogorčeni nad kršenjem ne le političnih, ampak osnovnih človekovih pravic albanskega prebivalstva v Kosovu, kjer je že prišlo do smrtnih žrtev. Zlasti opozarjamo na hudo kršenje pravic žensk, nosečnic, ostarelih in otrok.

Obsojamo tudi izgon članov IHF (Mednarodne helsinške federacije), ki niso bili le priče kršenju človekovih pravic Albancev na Kosovu, ampak je

srbska policija kršila tudi pravice, ki pristajajo članom IHF. Vlado Avstrije, Italije, Hrvaške in Slovenije pozivamo, da prenehajo politično podpirati srbsko republiško vlado, zvezno predsedstvo kot tudi zvezno vlado v Beogradu, ki praktično ne reagira na stanje v Kosovu.

Predlagamo:

1) nenasilno, pogovorno obliko reševanja in internacionalizacijo kosovskega vprašanja, kjer praktično že poteka državljanska vojna;

2) generalnemu sekretarju Združenih narodov, da mednarodna delegacija Združenih narodov in drugih agencij (za zaščito otrok, zdravja, dela, žensk itd.) kot tudi evropske komisije za človekove pravice in Mednarodni rdeči križ nemudoma obiščejo Kosovo, ugotovijo dejansko stanje in pričnejo pomagati.

tok, premajhno medsebojno politično informiranje in kontaktiranje: vsaka skupina je podala v kratkih referatih pregled nad svojimi posameznimi dejavnostmi in tudi težavami, s katerimi se srečuje v svoji deželi oz. regiji.

V razpravi so bila obravnavana nekatera ključna vprašanja – na primer odnosi posameznih zelenih grupacij do narodnostne problematike in multikulturalnosti ter možnosti sodelovanja in usklajanja politike v nekaterih konkretnih vprašanjih (Krško, Golica, Kosovo). Slovenski udeleženci so ob tej priložnosti razčistili nekatere nesporazume in odprta vprašanja v zvezi s KOKS – dr. Plut je s tem v zvezi napovedal neke vrste hearing za vse manjšinske predstavnike pri predsedstvu Slovenije.

V središču pozornosti so bili prav gotovo Plutova izvajanja o resnosti trenutne politične in državne krize ter nacionalnih trenjih v Jugoslaviji („usoda Jugoslavije bo odločena v Bosni in Hercegovini...“). Barbara Gruden je informirala o regionalno različnih izhodiščih za manjšinsko zaščito in politiko slovenske manjšine. V Trstu in Gorici je navedla kot problem Slovencev „zapiranje v zlato kletko svoje nacionalne identitete“, kar je navsezadnje „botrovalo tistemu etničnemu ločevanju, ki je onemogočilo premostitev nacionalističnih predsodkov do manjšine ter zrušitev kulturnih in nacionalnih zidov. V videmski pokrajini pa je bila manjšinska zaščita v preteklosti tako šibka, da Slovenci v Benečiji danes „enostavno ne morejo več mimo svoje italijanske kulturne in jezikovne identitete, ki jim je bila vsiljena“. Terezija Stoisic pa je navzoče seznanila z osnovami novega manjšinskega programa ZAL.

Smetarji na Triglavu

15.8. se nas je zbralo na Rudnem polju pribl. 50 planincev iz Slovenije in osem članov Slovenskega planinskega društva Celovec, da smo se skupno odpravili na ekološko akcijo.

Cilj te akcije je zbiranje smeti na poteh v območju Triglava. Napatili smo se torej z Rudnega polja preko Vodnikovega doma na Kredarico, kjer je prvi skupni večer zaočkilo družabno srečanje.

Naslednji dan smo šli na Triglav in tam kljub pobiranju smeti uživali lepoto kralja Julijev. Pot do Tržaške koče (Dolič) je bila z vrečami smeti in osebnimi nahrbtniki precej težka. Po kratkem oddihu in okrepčilu smo krenili proti koči pri Sedmerih Triglavskih jezerih. Tam smo svoje vreče s smetmi lahko odložili in spravili 600 zabojev na helikoptersko postajo, odkoder so jih naslednji dan spravili v dolino.

Biti ženska in Slovenka – je to dvojni izziv?

Nekaterile menijo, da si kot ženska in Slovenka zapostavljena in diskriminirana v dvojni meri. Ali je to res? V čem se to izraža in kako s tem živijo ženske? Kakšne so njihove poti, kakšne njihove možnosti? Ali so tudi same krive, da so na slabšem od moških? Ali v slovenskih strukturah še vedno prevladuje patriarhalni sistem, ki

Anonimna, okoli petdeset let:

V naši generaciji je pač bilo tako, da ženske na podeželju niso imele možnosti za izobraževanje, ko pa so se poročile, so bile finančno odvisne od moževega zaslužka. Mislim, da je to prizadelo vse ženske, ne samo Slovenke, vse pač, ki so živele na podeželju. V mestih je situacija bila nekoliko boljša. Kot ženska sem imela nalogo – in jo še imam – organizirati gospodinjstvo, vzgajati otroke, po možnosti v čim bolj zavedne Slovence, in prevzeti večji del „garanja“ na kmetiji. Mož je bil pa poleg svojega poklicnega dela še aktiven v manjšinski politiki in na kulturnem področju, tako da ga kar največkrat ob večerih ni bilo doma. Tudi če bi hotela, nisem imela možnosti, da bi zvečer kam šla, prav zato tudi

ženske poriva v ozadje, v kuhinjo, k vzgoji otrok, in jim na drugi strani naprti veliko odgovornost za obstoj naroda (potemtakem je kriva mati, če otrok govori bolj nemško kot slovensko?). Za mnenje o tej „vroči“ temi sem vprašala nekaj Slovenk, radovedna pa sem, ali se boste z njihovimi stališči strinjale tudi vi?

dr. Stefka Vavti

nikdar nisem mogla sodelovati pri kakšni politični organizaciji, ali pa se kulturno udeleževati. Mislim, da se imajo sedaj ženske že bolje, vsaj tiste, ki nimajo manjših otrok. Ne vem, ali se počutim kot Slovenka zapostavljena? V javnosti prav gotovo. In kot ženska? Če zdaj gledam nazaj, lahko povem le to, da nismo imele druge možnosti, dela pa je bilo vedno dovolj, tako da niti ni preostalo časa, da bi veliko razmišljale o svoji situaciji. Če bi zdaj bila mlada, bi si na vsak način izbrala svoj poklic, skušala živeti svoje življenje in ne samo, kakor pravijo, kot „boljša polovica moža“. Mislim, da so ženske danes nasplošno na boljšem kot v naši generaciji.

To gotovo velja tudi za Slovenke.

Cvetka Lipuš, študentka in avtorica, 24 let:

Kot avtorica je zame samoumevno, da sem ženska; kultura je kultura in pri tem je vseeno, ali si ženska ali pa možki. Žalosti pa me, da moramo še v letu 1990 forsirati feministične teze, da to še ni postalo samoumevno. Nisem feministka, ki bi hodila na demonstracije, so pa stvari, ki me zelo razjezijo, npr. to, da je ženska plača toliko nižja od moške.

V slovenskih strukturah imajo ženske manj možnosti, da bi soodločale in zavzemale vplivna mesta, tudi to je moje osebno razočaranje. Pri Slovencih zasledimo še dovolj patriarhalnosti!

Ali smo same krive, da je naš položaj takšen, kot je? Mislim, da je napačno, da samo čakamo, ali nam bodo

kaj dali; treba bi si bilo enostavno vzeti, tako vzeti, kot da je to nekaj normalnega, samoumevnega – in tako živeti! Tega pa pri nas pravzaprav še ni. Ženske od vsega začetka gredo v opozicijo. Privzgojeno nam je, da ne silimo v prve vrste, na odgovorna mesta; sicer pa prevzemajo ženske v vzgojo otrok veliko odgovornost, saj vzgoja močno vpliva na otrokovo življenje!... Po tej poti bi lahko sprožili družbene spremembe.

Na Koroškem so strukture še bolj nazadnjaške – v večjih centrih je nekoliko boljše –, zato bi bilo važno, da bi spremenili vzgojo otrok. Ta proces pa je zelo počasen, saj se daje naprej iz generacije v generacijo...

Sonja Vavti, nameščenska, 32 let:

Kot ženska in Slovenka se počutim privilegirano! Ker živim z otroki sama, kar sama lahko odločam o svojem življenju, poklicu, otrocih, kdaj bom kuhala kosilo ipd. Ni mi treba delati toliko kompromisov kot npr. kakšni poročeni ženski. Kot Slovenka pa znam dva jezika in tudi to je prednost. Sicer pa se zavedam, da so ženske v družbi še dostikrat zapostavljene (zaslužek!); pri tem imam srečo, da sem zaposlena v javni službi, kjer ni zapostavljanja!

Pri Slovencih vidim drugače iste probleme, kot jih imajo ženske tudi drugod: odgovorne so za gospodinjstvo, za otroke, v javnosti pa se ne morejo uveljavljati. Poleg tega pa ima Slovenka še odgovornost za narodnostno vzgojo otroka, da daje naprej „materin“ jezik in vzgaja otroke v zavedne Slovence/ke. V generaciji naših staršev so bile vloge še jasno razdeljene po spolih, zdaj se je to že nekoliko izboljšalo. Meni se pač zdi važno, da gre ženska svojo pot, se izobražuje, gleda, da je finančno neodvisna od moža, tako bo imela tudi več svobode in prostosti! Družbena emancipacija ženske bo napredovala le, če se bo osamosvojila posameznica. Pri tem želim ženskam še več poguma!

Zakaj ženske niso zastopane v višjih gremijih? Odgovor je enostaven: možki si vzamejo čas, hodijo ob večerih na seje ipd., ženska pa ima

otroke, ki jih v gotovi starosti enostavno ne more puščati same! Žena se počuti odgovorno za družino, za gospodinjstvo, mož pa ne. On bo tudi šel na sejo, če se otrok joče, ali je bolan – saj žena ostane doma! Politične seje pa so vedno le ob večerih. Sicer bi si partnerja delo lahko razdelila: tri večere ima na razpolago ona, ostale tri pa on... realno življenje pa poteka drugače! Ženske bi morale tozadevne želje enostavno uveljaviti!

In še nekaj: osebno se počutim dobro kot ženska, slabše pa kot Slovenka; kot Slovenka sem bolj osamljena, ker v slovenskih institucijah in krogih ne najdem prijateljskih stikov, ker je povsod preveč v ospredju tako imenovana „politika“, boji med različnimi skupinami... doma se ne počutim pri nobeni, premalo se identificiram z njimi. Na svojem delovnem mestu (nemško govoreče okolje) kot Slovenka nimam toliko težav kot med Slovenci med „dvema taboroma“, ki posameznika „zmeljeta“...

Med nami povedano

piše dr. Stefka Vavti

BODO ZADNJI RES PRVI?

Ko smo bilile še otroci, so nas učili (najkasneje pri verouku), če smo jih kdaj dobili po glavi in se pritoževali, da naj le potrpite, kajti zadnji bodo enkrat prvi, če že ne zdaj na tem svetu, pa nekoč na drugem.

Sto „resnico“, ki nam je ostala nekeje v spominu, torej živimo, trpimo in potrpite, čeprav bi se kdaj pa kdaj bilo kar dobro postaviti po robu tistim, ki nam bi radi hodili po glavah. Pri nekaterih je to šef v poklicu, ki se kaj rad znaša prav nad najnižjim. Če kaj ne uspe vseeno, kje v resnici leži krivda, po glavi jo dobi vedno tisti, ki je najnižji!

Pri drugih je to morda mož, ki svoje frustracije znaša nad njo; pri tretjih... ne vem kdo.

V neki smešnici sem videla ta fenomen ilustriran takole: šef krega delojemalca, ta doma svojo ženo, žena se znesse nad otrokom, otrok pa nad psom... Kaj pa pes?

Ker so nas vedno le učili „požirati“, nikdar nismo imeli priložnosti, da bi se naučili reševati konflikte, ki nastajajo pač vsepovsod, kjer živi več ljudi skupaj.

Delojemalca se boji šefa, zato se mu ne upa povedati, kje ga „žuli čevlji“; ta strah pa ima brez dvoma tudi svoje vzroke: delodajalec ima oblast nad delojemalcem, lahko mu odpove službo, če si ta „preveč upa odpreti usta“.

Vsi poznamo fenomen, da nekdo dolgo požira, kar naenkrat pa pride do točke, ko – največkrat zaradi malenkosti – izbruhne. Ti izbruhi se lahko izražajo na različne načine: prvila zbolli, drugali odpove službo, tretjali zakriči, četrta pa...

Vseeno kako posameznik v tem primeru reagira, največkrat je – če je do tega prišlo – prepozno, da bi v stvarni diskusiji ali pogovoru reševali probleme.

Dobro bi bilo, če bi se naučili postavljati meje že tam, kjer nekdo pač naše meje prekoraci s tem, da od nas zahteva preveč, da nas na katerikoli način izkorišča, da nas ne upošteva ipd. Kaj sicer pri tem res zgubimo? Delo? Dober glas? Ljubezen? Ali vsega tega ne zgubimo tudi potem ko – če se je v nas nakopičilo preveč – eksploziramo? Sicer morda mesec leto! več let kasneje, vendar nam to nazadnje ne pomaga.

Vida Obid, nameščenska, 40 let:

Meni gre kot ženska in Slovenka dobro, ker znam dva jezika... tega se večina izmed nas ne zaveda. Gotovo pa velja, da smo Slovenke včasih tudi diskriminirane: od nas pričakujejo, da svoje/ga otroke/a vzgajamo v dobre/ga in zavedne/ga Slovence/a. To pa je naporno. Če potem kaj ni v redu, npr. če otrok govori veliko nemško, pa zavlijajo krivdo na nas. Sicer pa ne moremo več, kot z otrokom govoriti slovensko!

Res je tudi, da so slovenske strukture še bolj patriarhalne kot druge. Sicer nočem posploševati, vendar pa se mi zdi, da so slovenski možki manj emancipirani, bolj patriarhalni in manj samo-

stojni. To sem zasledila tudi v slovenski literaturi: možki so največkrat opisani kot pijanci, brutalneži in šleve, ženske kot matere in pridne svetnice. To je sicer kliše, ima pa realno podlago v življenju. Zakaj ženske niso zastopane v višjih gremijih? Mislim, da ne moremo govoriti o krivdi, čeprav je dejstvo, da ženske ne prevzemajo rade funkcij v političnih organizacijah. Mislim pa, da ima to realne podlage: ženske rodijo otroke in se počutijo odgovorne zanje. Ženska se pravzaprav samo tedaj lahko usmerja v poklicno kariero, če se odloči, da nima otrok.

Subjektivno pa občutim dejstvo, da sem slovenska ženska, kot prednost.

19.-25. 9.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 19. 9.	10.00 Mitoza; 10.30 Nasprotniki na dirkališču; 12.10 Zunanjepolitični report; 13.40 O začimbah; 14.20 Očarljiva Jeannie; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroška TV; 18.00 Me, ženske; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Ahoj, morilci! 21.55 Polet iz Ashiye; 23.35 Mannix.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Med nebom in zemljo; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Sport - evropski pokal nogometnih klubov.	9.00 Živ žav; 9.50 Odpoved; 10.55 Zmaga; 15.05 Žarišče; 15.35 Sova - ponovitev; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik - ponovitev; 18.15 Spored za otroke in mlade; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Afriška kraljica; 21.50 Sova; 22.10 Videogodba; 22.55 Sova: Alf, Nežna romanca.	
ČE 20. 9.	9.30 Dežela in ljudje; 10.00 Instrumenti ljudske glasbe; 10.30 Polet iz Ashiye; 12.15 Klub seniorjev; 13.40 O začimbah; 14.20 Očarljiva Jeannie; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroška TV; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Velika šansa; 22.00 Od zdaj naprej.	16.10 Leksikon umetnikov; 16.15 Šport - povzetek nogometu; 17.15 Stegnili so se po nebu; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Spektrum - kompiuterske animacije; 22.25 Klub 2.	10.00 Kruh skozi stoletja; 11.05 Zakon v Los Angelesu; 15.00 Mozaik - ponovitev; 16.00 Sova - ponovitev; 17.00 Dnevnik; 18.15 Čudežna leta; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Mihailo Lomonosov; 21.25 Tednik; 22.30 Dnevnik; 22.50 Sova: Vse razen ljubezni, Nežna romanca.	Prevarani sumi prijatelja Petek, 21.9.1990, TV A2, 1.25 - Ob pozni uri vas čaka še celovečerni film „Prevara“ po znani drami Harolda Pinterja. Najprej prijatelja, nato nasprotnika sta si znana angleška filmska igralca Ben Kingsley (slika) in Jeremy Irons.
PE 21. 9.	10.30 Ahoj, morilci! 12.10 Notranjepolitični report; 13.40 O začimbah; 14.05 Robert in Bertram; 15.30 Otroška TV; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Stari; 21.20 Naš šef je ženska; 22.10 Pogledi s strani; za ljubitelje filma; 22.55 Alfred Veliki - zmagovalac nad vikinci.	11.55 Leksikon umetnikov; 12.00 Šport; 15.30 Report z borze; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Look; 21.20 Aktualna znanost; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Sport z nogometom; 22.50 Monty Python's Flying Circus; 23.35 Vzburljivo življenje Joe Ortona.	9.00 Kljukec in Bimbo; 9.30 Divji svet živali; 10.00 Afera prisluškanja; 15.05 Žarišče; 15.35 Sova - ponovitev; 17.00 Dnevnik; 18.40 Pet prijateljev; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 V 80 dneh okoli sveta; 21.15 Zakon v Los Angelesu; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Družinske vezi.	
SO 22. 9.	11.00 Božanska Garbo; 12.40 Jour fixe; 13.50 O začimbah; 14.25 Kavčuk; 16.00 Otroška TV; 18.00 Panoptikum; 18.24 Vprašanja kristjana; 18.30 Nogomet; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Kdor reče „A“; 22.15 Morilec čaka za vrati; 23.50 Izdaja na ukaz; 2.10 Ex libris.	16.15 Glasbeni praznik v Hellbrunnu; 17.00 Mame; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Magazin Alpe-Jadran; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Ana Karenina; 21.50 Športna reportaža; 22.20 Komedije; 23.00 Bluesbreakerji na Kitajskem.	8.30 Nemščina; 9.15 Radovedni Taček; 9.30 Zlata ptica; 9.35 Čebelica Maja; 10.25 Zgodbe iz školjke; 11.45 Oči kritike; 17.00 Dnevnik; 17.05 Disko zgodba; 18.40 Zdravila; 19.10 Risanka; 19.59 Utrip; 20.20 Zrebanje 3*3; 20.35 Titanic; 22.10 Sova: Nežna romanca, Stolp smrti, Zlata dekleta.	Kavalirjev ni več Petek, 21.9.1990, TV A1, 20.15 - Da na svetu ni več kavalirjev, mora spoznati tudi Leo Kress, ki s svojim pomagačem „črnim“ Henryjem Johnsonom (slika zgoraj) najde truplo prav takega „kavalirja“, ki si je najprej prizadeval za poročeno žensko, katero je potem skušal zadaviti. Stvari se zapletajo, ker žena ljubimca zabode, a tudi njen mož je sumljiv tip. Kako bo komisar Kress zadevo razčistil, bomo videli na ekranu v petkovi oddaji nemško-švicarsko-avstrijske koprodukcije.
NE 23. 9.	9.05 Avstrija II; 10.40 Tednik; 11.00 Ura tiska; 12.30 Orientacija; 14.05 Mladi Tom Edison; 15.30 Hiša v Jeruzalemu; 16.00 Če mene vprašaš; 17.00 X-Large; 18.30 Falcon Crest; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Četrti moški; 21.10 Tristan in Izolda; 1.20 Poročila.	9.30 Zločin kot pravljica; 10.30 Ljubite klasiko? 11.30 Dober dan, Koroška ; 12.00 Športno popoldne; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Na drugi strani polnoči; 23.05 Harold in Maude.	8.55 Živ žav; 9.45 Pet prijateljev; 10.10 Gradovi; 11.30 Videomeh v Ameriki; 12.00 Kmetijska oddaja; 14.00 Euro-musica; 14.45 Rosowski; 17.00 Dnevnik; 17.05 Le President; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vrnitev Katarine Kožul; 21.10 Zdravo; 22.50 Sova: Doktor Doogie Howser.	
PO 24. 9.	9.30 Avstrija v sliki; 10.00 Tisk in tipografija; 10.30 Kavčuk; 14.20 Očarljiva Jeannie; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroška TV; 10.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Ponedeljkov šport; 21.15 Magnum; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Po sezoni; 23.40 Mannix; 0.25 Poročila.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.00 Francija po naročilu; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Nasprotniki na dirkališču; 22.25 Demokracija - živi ali mrtvi; 23.25 Umirajo naj teorije, ne ljudje.	9.00 Miti in legende islamskih ljudstev; 9.30 Slovenski plesi; 17.00 Dnevnik; 18.30 Radovedni Taček; 18.40 Čebelica Maja; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Sile v zraku; 21.35 Osmi dan; 22.45 Na Merkurjevi struni; 23.35 Sova: Alfred Hitchcock vam predstavlja.	
TO 25. 9.	9.30 Angleščina; 10.00 Jezus, žid; 10.30 Ana Karenina; 12.00 Muzikantje iz Avstrije; 13.40 O začimbah; 14.20 Očarljiva Jeannie; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroška TV; 18.00 Mi; 18.30 Falcon crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Universum; 21.07 Cesira - ženska med vojno; 22.40 Senca nezgode.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.00 Mejoza; 17.30 Orientacija; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Da ali ne; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Cafe Central, nato film po izbiri.	9.00 Zgodbe iz školjke; 9.35 Blaise Pascal; 10.05 Boj za obstanek; 11.00 Sedma steza; 11.20 Osmi dan; 14.35 Mozaik - ponovitev; 17.00 Dnevnik; 18.05 Zlata ptica; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Zmaga; 20.55 Melodije morja in sonca - Portorož 1990; 22.25 Sova: Dekameron.	

RADIO KOROŠKA

Sreda, 19. 9. Glasbena sreda 18.10-19.00

Večerna: 21.05.-22.00 Dober večer, prijatelji - Guten Abend, Freunde! Posnetek javne prireditve iz Bekštanj

Četrtek, 20. 9. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 21. 9. Kulturno-glasbena oddaja

Sobota, 22. 9. Od pesmi do pesmi - od srca do srca **Nedelja, 23. 9.**

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - duhovna misel (žpk. A. Rozmarič iz Šentvida v Podjuni)
18.10-18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 24. 9. 10. Oktober - izziv za mladino (podijska diskusija v Globasnici)

Torek, 25. 9. Partnerski magazin

Petek, 21. 9. 1990
2. del: Pisateljsko srečanje v Vilenici - shod srednjeevropcev

Dober dan, Koroška

Spored za 23. 9. 1990, ob 13.00 uri predvidoma s temi prispevki:

- Rozalsko žegnanje
- Kdo zastopa Koroške Slovence
- Globašani proti postavitvi železnih zaprek ob cesti k sv. Hemi
- Srečanje športnih strelcev treh dežel v Štihu pri Pliberku
- Krstna predstava plesnega teatra "IKARUS"
- Mihec Mahec

Že petič je vabilo Društvo slovenskih pisateljev pisatelje in pesnike na srečanje v prelepi kraški svet v okolico Lipice. V kraški jami v Vilenici je bila preteklo soboto svečana podelitev nagrade „Vilenica 90“. Letos jo je sprejel litvanski pesnik v eksilu Tomas Venclova. Magična formula, v katero je vgrajeno to kulturno srečanje, je pojem o Srednji Evropi. Tudi tokrat je bil prvi dan srečanja v Sežani namenjen srednjeevropskemu disputu. Ob optimističnih projekcijah, kaj vse bi lahko nastalo v tem prostoru, kjer živi vrsta manjših narodov, so se intelektualci srečali tudi s stvarnostjo, ki ni obetavna. Solidarnost za ustanovitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu je bila vsestranska. Prispevek o srednjeevropskem disputu bo pripravil Horst Ogris.

Pri ljubljanski televiziji cenijo resno glasbo

Sreda, 19.9.1990, TV LJ, 20.05 - Aktualna sprememba sporeda: film tedna ob 21.10 uri, ob 20.05 prenos iz Cankarjevega doma ob 130-letnici rojstva Huga Wolfa.

Kljub nemirnim časom jugoslovanske radiotelevizije, uredniki uredništev za resno glasbo jugoslovanskih TV centrov ohranjajo trdne vezi, stkanje v minulih letih. „Na rednih sestankih se v delovnih skupinah pogovarjamo in dogovarjamo o skupnih projektih in različnih - tako domačih kot tujih - oddajah, ki bi jih lahko predvajali v skupnem programu druge JRT mreže,“ pravi Jani Golob (slika), ki je urednik uredništva za resno glasbo in balet slovenske televizije.

4. septembra so začeli snemati skupno s TV Skopje oddajo posvečeno Kirilu Ribarskemu, madeonskemu glasbeniku, ki se je šolal in na začetku svoje glasbene poti nastopal v Ljubljani.

Drug skupni projekt je tudi vsakoletni izbor za jugoslovanskega predstavnika na Evrovizijskem tekmovanju v resni glasbi. Letos je bil izbor v Sarajevu, osrednje tekmovanje najboljših pa na Dunaju. Televizija Slovenije je prevzela izbor za jugoslovanskega predstavnika za to mednarodno tekmovanje za leto 1992. Skrbela bo za neposredni prenos tako izbora kot pozneje samega osrednjega tekmovanja.

Derbi ob pravem času

Največ nogometašev Slovenskega atletskega kluba je doma v okolici Pliberka. Tekme proti pliberškemu moštvu so zato vsakič posebnega značaja. Dejstvo, da sta Pliberk in SAK pred sezono izmenjala trenerja, je dodatno „kurivo“ za derbi ob koncu tega tedna.

Lojze Jagodič, ki je 6 let uspešno treniral SAK, je zdaj novi trener v Pliberku in skupaj z novim odborom misli izboljšati odnose med kluboma. Tudi z remisom bi že bil zadovoljen. Njegovo moštvo, ki je v nedeljo doma igralo 0:0 proti Lienzu, potrebuje gonilca v centru. Wölbl, ki je sicer briljanten nogometaš, ne more opravljati te funkcije, ker mu manjkajo izkušnje. Jagodič bi celo sam obul nogometne čevlje, če ne bi bil še prijavljen pri SAK. Pliberk v krizi?

Dr. Ivan Ramšak „atestira“ svojemu

moštvu napredek ob pravem času, proti VSV/Beljaku je zmagala trenutno najboljša enajsterica. O težavah v moštvu, ki jih oznanjajo kavarniške runde, ni govora: Hanser jeseni ne bo več igral, ker mora po pregledu ramena morebiti na operacijo; mladi igrajo v ekipi „povečanega kadra“ številne tekme, na primer s klubi spodnje in slovenske lige. Neugodne pa so oko-

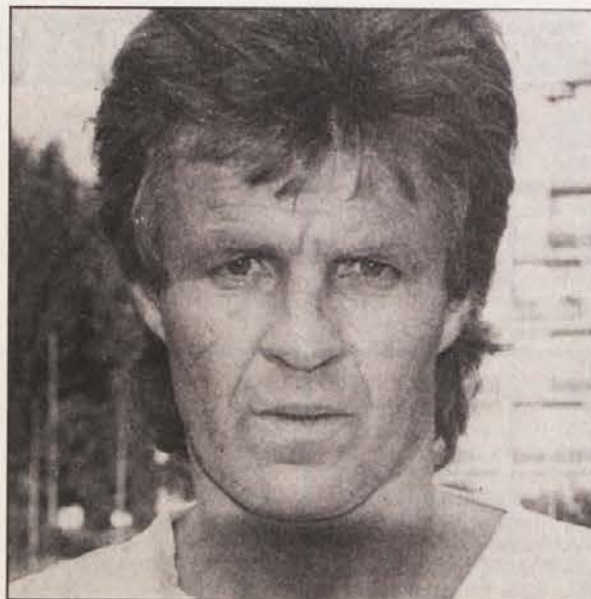
Ramšak: V kavarni Kosta kuhajo čudne stvari.

liščine dela, tako igralci na primer od enega treninga do drugega ne vedo, kje so bodo dobili; nihajo med igriščema v Trnji vasi in na Košatovi cesti. Z ozirom na to so sakovci seveda „junaki“. Tako jih označuje privatna iniciativa za SAK, ki poziva vse navijače na derbi v Pliberk.

Ta poziv pa pri odbornikih SAK ni izzval samo pozitivne reakcije, kajti finančno bo profitiral od množične udeležbe edine Pliberk. Ramšak si želi tolikšno podporo navijačev razdeljeno na celo leto, a poziv kljub temu pozdravi.

Iniciativa pravi, da bodo slovenski navijači ustvarili na levi strani (od vhoda gledano) pliberškega igrišča „neapolitansko atmosfero“ z zastavami v barvah SAK. Navijači naj bi prinesli s seboj rakete in trobente!

Franci Rulitz

Jagodič: Bi sam igral, če ne bi bil še prijavljen kot igralec pri SAK!

NOGOMETNO OGLEDALO

SAK - VSV/Beljak 1:0 (0:0)

Trnja vas, 200 gledalcev, sodnik Joas (povprečen). **Postava SAK:** Oraže; F. Sadjak, Krausler, L. Sadjak, Kreutz; Kert, Stanislavjevič, Ogris (78. Lippusch); M. Sadjak, Blajs, Blažej. **Gol za SAK:** Blažej (59.).

Pliberk - Lienz 0:0 (0:0)

Pliberk, 300 gledalcev, sodnik Obwurzer (dober). **Postava Pliberka:** Jesse; Urnik, Wuntschek, Rothleitner, Lopinsky, Dlopst; Liesnig (78. Hutter), Wölbl, Škof; Hober, Pachoinig (70. Knauder). **Ostali rezultati:** Matrei-ASK/Celovec 3:0, Klopj-Breže 0:2, Mölltal-Trg 0:2, Šentvid-Wietersdorf 0:1, ATUS/Borovlje-ATSV/Wolfsberg 2:2.

Bilčovs-Šentandraž 2:0 (1:0)

Potok, 200 gledalcev, sodnik Ebner (energičen). **Postava Bilčovsa:** Schaunig; Partl, F. Quantschnig (50. Rauter), Weichboth, P. Kuess; Stojilkovski, Schlemitz, Hartl, W. Kuess; Kogelnik, A. Quantschnig. **Gola za Bilčovs:** Hartl (30.), A. Quantschnig (86). Rdeči karton: Schweiger (Šentandraž, 82.). **Ostali rezultati:** Vetrinj-Žrelec 1:1, Treibach-Velikovec 1:1, Mostič-Rožek 1:4, ASV/Celovec-Žitara vas 0:1, Liebenfels-St. Leonhard 0:2, Ruda-Oberglan 2:5.

Frantschach-Železna Kapla 0:2 (0:1)

Gola za Železno Kaplo: Kucher, Jenšac. **Ostali rezultati:** Globasnica-Dobrla vas 0:2, Reichenfels-Metlova 1:2, Grebinj-Labot 4:0, Galicija-Sinča vas 4:0, St. Paul/L.--Šmihel 3:1, Pokrče-St. Michael/L. 2:1.

Hörtendorf-Sele 1:4 (0:2)

ŠPORT

Ukinitiv

Hokejska tekma na ledu med ljubljansko Olimpijo in beljaškim VSV je bila prekinjena v tretji tretjini igre pri rezultatu 4:3 za Olimpijo. Slovenski hokejisti so po dveh hudih prekrških Beljačanov iz protesta zapustili led hale Tivoli.

V Tivoliju bo naslednje leto hokejsko svetovno prvenstvo skupine B, TV Slovenija pa je obljubila prenos vseh 28 tekem.

Koroška liga

1. Trg	7 5 2 0	8 0 12
2. Breže	7 5 0 2	13 5 10
3. SAK	7 3 3 1	7 5 9
4. Wietersdorf	7 3 3 1	10 9 9
5. Matrei	7 3 2 2	8 7 8
6. Pliberk	7 3 1 3	9 6 7
7. ASK/Celovec	7 2 3 2	5 3 7
8. Wolfsberg	7 2 3 2	13 15 7
9. Lienz	7 1 4 2	5 6 6
10. Klopj	7 2 2 3	6 8 6
11. Mölltal	7 2 1 4	7 9 5
12. Šentvid	7 2 1 4	4 6 5
13. ATUS/Borovlje	7 0 4 3	6 13 4
14. VSV/Beljak	7 1 1 5	4 13 3

Spodnja liga-vzhod

1. Velikovec	7 4 3 0	15 6 11
2. Vetrinj	7 3 4 0	18 3 10
3. Treibach	7 3 4 0	18 7 10
4. Žrelec	7 4 2 1	15 8 10
5. Oberglan	7 4 2 1	19 14 10
6. Bilčovs	7 3 2 2	10 9 8
7. Liebenfels	7 2 2 3	11 12 6
8. Žitara vas	7 1 4 2	4 7 6
9. Rožek	7 2 2 3	9 13 6
10. St. Leonhard	7 1 3 3	6 7 5
11. Ruda	7 1 3 3	8 16 5
12. Mostič	7 1 2 4	11 16 4
13. ASV/Celovec	7 1 2 4	8 14 4
14. Šentandraž	7 1 1 5	6 26 3

1. razred D

1. Železna Kapla	7 5 2 0	14 6 12
2. Grebinj	7 4 2 1	13 4 10
3. Metlova	7 3 4 0	12 6 10
4. Pokrče	7 4 2 1	12 6 10
5. Galicija	7 4 1 2	20 11 9
6. Frantschach	7 4 1 2	10 10 9
7. Šentpavel	7 3 2 2	12 13 8
8. Dobrla vas	7 3 1 3	15 14 7
9. St. Michael/L.	7 2 1 4	10 11 5
10. Globasnica	7 2 1 4	12 15 5
11. Sinča vas	7 0 4 3	5 13 4
12. Labot	7 2 0 5	9 20 4
13. Šmihel	7 0 3 4	7 13 2
14. Reichenfels	7 1 0 6	8 17 2

2. razred E

1. Šmarjeta	7 5 2 0	24 4 12
2. Donau	7 5 1 1	18 15 11
3. Sele	6 4 2 0	27 3 10
4. Pošta	7 4 2 1	17 8 10
5. Bistrica	6 3 2 1	19 5 8
6. DSG/Borovlje	6 3 1 2	17 9 7
7. Heeresportv.	7 2 3 2	8 9 7
8. Kriva Vrba	6 1 3 2	8 10 5
9. Welzenegg	6 2 1 3	7 12 5
10. Zihpolje	7 1 2 4	8 13 4
11. Porče	6 0 2 4	6 26 2
12. Golovica	6 0 2 4	8 31 2
13. Hörzendorf	7 0 1 6	2 24 1

S tremi moštvi v novo sezono

S polno paro bodo slovenski šahisti začeli novo prvenstvo. Prva tekma bo 29. septembra, ko se bosta pri Korenu v Kajzarah pomerili ekipi SŠZ/Carimpex in ASK/KSV. Tedaj bosta prvič igrala nova igralca SŠZ, Arnold Hattenberger (Področca) in Marko Tondolo (Slovenska gimnazija).

SŠZ bo letos tekmovala spet s tremi ekipami. Mladinci v tretjem razredu, ki jih podpira Posojilnica Bilčovs, bodo prvič šahirali

30. septembra, in sicer na tujem pri celovškem Semmelrocku.

Pokalna tekma za šahiste Slovenske športne zveze pa bo na tujem proti Wietersdorfu 20. oktobra. Istega dne se bo SŠK "Obir" pri Cuceju v Železni Kapli na štirih deskah spopadel z ekipo WAC iz Wolfsberga. Drugo kolo pa bo za zmagovalce v soboto, 3. novembra.

Termine za prvenstvena srečanja ekip SŠZ/Carimpex in SŠZ/Drava lahko razberete iz lestvic.

Spodnja liga-vzhod

1. SŠZ/Carimpex-ASK/KSV 3	so., 29. 09. 1990, 15.00
2. Gospa sveta-SŠZ/Carimpex	ne., 14. 10. 1990, 9.00
3. SŠZ/Carimpex-Velikovec	so., 27. 10. 1990, 15.00
4. Blatograd-SŠZ/Carimpex	ne., 11. 11. 1990, 9.00
5. SŠZ/Carimpex-Raiffeisen	so., 24. 11. 1990, 15.00
6. SŠZ/Carimpex-ESV Šentvid	ne., 09. 12. 1990, 9.00
7. Wolfsberg 3-SŠZ/Carimpex	so., 26. 01. 1991, 15.00
8. SŠZ/Carimpex-Finanz/KDR	so., 02. 03. 1991, 15.00
9. Frantschach-SŠZ/Carimpex	ne., 24. 03. 1991, 9.00
10. SŠZ/Carimpex-WAC	so., 13. 04. 1991, 15.00
11. Šentandraž-SŠZ/Carimpex	ne., 05. 05. 1991, 9.00

1. razred-vzhod

1. SŠZ/Drava-SCA Šentvid 2	ne., 30. 09. 1990, 9.00
2. ESV Šentvid 2-SŠZ/Drava	so., 13. 10. 1990, 15.00
3. SŠZ/Drava-Golovica	pe., 26. 10. 1990, 9.00
4. SŠZ/Drava-SŠK "Obir"	so., 10. 11. 1990, 15.00
5. Gospa sveta-SŠZ/Drava	ne., 25. 11. 1990, 9.00
6. SŠZ/Drava-Borovlje	so., 08. 12. 1990, 15.00
7. Magistrat 2-SŠZ/Drava	ne., 27. 01. 1991, 9.00
8. SŠZ/Drava-Eitweg	ne., 03. 03. 1991, 9.00
9. Wolfsberg 4-SŠZ/Drava	so., 23. 03. 1991, 15.00
10. SŠZ/Drava-Wietersdorf	ne., 14. 04. 1991, 9.00
11. Semmelrock-SŠZ/Drava	so., 04. 05. 1991, 15.00

ŠAHOVSKA RUBRIKA

ureja: Silvo Kovač

Šahovska naloga št.: 79

GUTMAN - RODER / Garmisch 1990

Po 21. potezah je v partiji nastala pozicija, ki je na diagramu. Polo-

žaj črnega kralja na sredi šahovnice daje belemu, ki je na potezi, motiv za duhovit zaključni razplet partije.

Rešitev naloge št.: 78

Po žrtvi belega kmeta **1.b8D+!** **Lb8:** + se beli kralj s potezo **2.Kb7!** reši obroča ob robu šahovnice in omogoči a kmetu napredovanje. **2...Ka5** **3.Lh4** **Kb5** **4.Le1 g3** Kralj ne more več na polje a5, umik lovca z b8 bi omogočil napredovanje a kmeta, zato se črni odloči za

zadnji poizkus. **5.Lg3:** **Lg3:** **6.a7 f2** **7.a8D f1D** po promociji obeh dam pa sledi **8.Da6+** in črni izgubi damo na polju fl.

Preizkus

Šahisti Slovenske športne zveze se bodo pred začetkom prvenstva pomerili z ekipo ASKÓ Bekštanja, ki šahira v spodnji ligi, zapadna skupina.

Tekma med SŠZ in Bekštanjem bo v četrtek, 20. septembra ob 19.30 uri v gostilni Dermutz v Maloščah.

Šahisti Slovenske športne zveze so bili v soboto in nedeljo v gosteh pri šahovskem društvu v Piranu, s katerim so se Koroški šahisti letos v igredi pobratili. V zelo prijetnem vzdušju so odigrali hitropotezni turnir (1. Žnidaršič/Piran, 2. Veber/Piran, 3. Kovač/SŠZ) in moštveni dvoboj na osmih deskah s partijami na dvajset minut in povratnim kolom. Zmagalo je ŠD Piran z 10.5:5.5.

Slika: Rulitz